1855. TWEE EN DERTIGSTE JAARGANG. **N°. 39.**

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag**. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 1.85, buiten Assen franco per post *f* 2,00.

WOENSDAG 16 MEI.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve 35 cent zegelregt.

Vergadering van den Raad der Gemeente Assen op Zaturdag den 19 Mei 1855 des avonds te 7 ure.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie Drenthe Noodigt alle houders van pretentien ten laste van de Departementen van Algemeen Bestuur en van het Bestuur dezer Provincie uit, om hunne Rekeningen, Memorien en Declaratien over het jaar 1854 ten spoedigste in te dienen aan de betrokkene Administratien, Collegien, Autoriteiten of Ambtenaren, door wie de orders tot het doen van leverantien als anderzins gegeven zijn; met herinnering, dat krachtens de Wet van 8 November 1815 (S.b. no. 51) en art. 125 der Wet van 6 Julij 1850 (S.b. no. 39), de tijd tot die indiening met den *laatsten Junij aanstaande* finaal zal zijn verstreken, zoodat na dien dag geene dier stukken meer zullen kunnen worden aangenomen.

ASSEN, 10 April 1855. *De Commissaris des Konings voornd.*, Bij deszelfs afwezen. *Het Lid van Gedeputeerde Staten:* H. H. A. SLUIS.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente Assen doen te weten, dat de vorderingen, die ten laste der Gemeente wegens leverantien en werkzaamheden over 1854 alnog mogten bestaan, den 1 Julij aanstaande zullen zijn verjaard, zoodat de belanghebbenden, ter voorkoming van schade, uiterlijk den 30 Junij eerstkomende hunne rekeningen ter Secretarie zullen hebben inteleveren.

Assen, 16 April 1855.

De Burgemeester, H. J. OOSTING.
De Secretaris, KIJMMELL.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der gemeente Assen doen te weten, dat door den Militie-raad, zitting hebbende gehouden te Assen in deszelfs derde en vierde zitting, gehouden den 11 en 27 April jl., van den militie-dienst zijn vrijgesteld geworden de lotelingen der nationale militie klasse 1855, uit deze gemeente *Jozef de Wilde* wegens *mismaaktheid en gebrek aan lengte*, *voor altijd*, en *Anne Boxom*, *als gedetineerd*, voor *een jaar*.

ASSEN, den 7 Mei 1855.

De Burgemeester, H. J. OOSTING.
De Secretaris, KIJMMELL.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

15 *Mei*.

De tekst der protocollen van de Weener conferentie is bekend.

Daaruit blijkt:

„Op 15 Maart werd de conferentie geöpend.

„De Oostenrijksche Gezant hield eene openingsrede, en verklaarde tevens, dat zijn Meester bereid was, om het bondgenootschap met het Westen gesloten, in *alles* na te leven.

„Dat Bondgenootschap grondde zich op de 4 bekende punten, en deze nam Rusland, wat de hoofdpunten betreft, aan.

„De discussiën werden daarop geöpend over:
De Donau-Vorstendommen.
De scheepvaart op den Donau.
De beperking der Russische Magt in de Zwarte zee.
De toestand van de Christelijke onderdanen der Porte.

„De Russische Gezanten vroegen onmiddelijk entrée voor de Pruissische vertegenwoordigers, maar vergeefs.

„Ten aanzien van punt 1, de Donau-Vorstendommen, waren het de Russische gezanten vooral, die voor de meest mogelijke vrijheid voor de bevolking dier landen in de bres sprongen.

„De kwestie van de vrije vaart op den Donau, was spoedig geregeld.

Maar nu kwam de steen des aanstoots, ja, de politieke rots der ergernis, waarop het schip des vredes zou stranden: *de Zwarte zee!*

Op 26 Maart werd daarover het eerste woord gesproken.

De Russische en Turksche Gezanten werden verzocht, om hunne denkbeelden dienaangaande mede te deelen, maar Prins Gortschakoff weigerde, en zeide, daartoe instructiën te moeten vragen.

Toegestaan, en in dien tijd zouden ter conferentie verschijnen Ali-Pacha en Drouin de Lhuys.

„Oostenrijk wilde nu beginnen met het 4de punt, en werd in dien wensch krachtig ondersteund door Rusland, maar de Engelsche en Fransche Gezanten achtten dat niet raadzaam.

De vacantie van het congres duurde 18 dagen.

Op 17 April hervatte zij haar werk.

't Woord was aan Gortschakoff, maar hij weigerde een voorstel te doen. Wel wilde hij over het derde punt spreken, als er niets werd beraamd, dat de Souvereiniteits-regten zijns Gebieders verkortte.

Drouin de Lhuys beklaagde zich, dat zulk eene mededeeling 18 dagen vacantie had geëischt en vroeg kort af: „zal Rusland de Souvereiniteits-regten geschonden achten, als het afstand moet doen van de vrijheid, om zooveel schepen in de Zwarte zee te hebben als het verkiest?"

En Gortschakoff antwoordde van ganscher harte: *ja!* Rusland wilde zijne magt op geenerlei wijze beperkt zien.

Punt drie stond, dit begrijpt men ligtelijk, in naauwe verwantschap met Turkije's onafhankelijkheid, en het Westen beoogt, Turkije eene meer bepaalde plaats in het Europeesch Staten-stelsel te doen innemen. Drouin de Lhuys stelde, tot bereiking van dat doel, voor: „de eerbiediging van de onafhankelijkheid en zelfstandigheid van het Turksche Rijk door al de onderhandelende Mogendheden."

Hierop antwoordde Gortschakoff, dat Rusland genegen was, het tractaat, in 1841 gesloten, te herzien, ten einde aan de geheele wereld den doortogt van den Bosporus en de Dardanellen vrij te laten.

Het Westen achtte deze verklaring eene soort van uitvlugt, en eerder nadeelig dan ten gunste van Turkije.

Volgens een ander voorstel, zou Turkije de magt hebben, om genoemden doortogt te openen en te sluiten, maar de Engelsche en Fransche Gezanten, ziende, dat de hoofdzaak: „*de beperking van Ruslands magt*," niet te verkrijgen was, noemden de onderhandelingen uitgeput en dus geëindigd.

De Russische betuigden, in antwoord daarop, hunne vredelievende gezindheid, en de Oostenrijksche sloot de conferentie met te zeggen: het voorstel des heeren Drouin de Lhuys was volledig en afdoende, (zeer waar, maar naar Russische meening *te* volledig en afdoende), en dat van Gortschakoff was dat niet.

Ziedaar het leven en de handelingen der Weener conferentiën.

Zij dronken een glas, enz.

Maar — er wordt toch nog onderhandeld — schrijft men.

Onze lezers ontwaren, dat het bovenstaande weinig *nieuws* behelst, maar wij meenden toch, dat hun een zakelijk overzigt van het gesprokene in het vredes-congres genoegen zou doen. Wat wij vroeger meldden, waren aanvankelijk geruchten, doch door den tijd als 't ware geijkt met het merk der hooge waarschijnlijkheid. Nu bieden wij die aan, onder het officiële zegel der diplomatie.

Bemoedigend zijn ze niet voor de vrienden des vredes, doch wij hebben ook tijdingen van eenigzins beteren aard, althans tijdingen, die hoop geven op eene wijziging in de staatkunde van het Westen.

Men hoore:

In de zitting van het Engelsche Hoogerhuis, op donderdag j.l., zeide Lord Greij, een zeer geacht staatsman, dat hij op maandag e.k. aan het Huis zou voorstellen, een adres aan H. M. te rigten, behelzende *dank* voor de overlegging der protocollen, maar *leedwezen* tevens over het afbreken der Weener onderhandelingen, alsmede de *meening*, dat Rusland's voorstellen goede hoop geven om daarop een vrede te verkrijgen, die alle voordeelen in zich bevat, waarop het Westen *redelijker* wijze mogt rekenen.

In 't Lagerhuis voerde de bekende vredes-vriend, de heer Brigth, het woord, meende dat Oostenrijk Rusland's voorstellen niet geheel verwerpelijk achtte en vroeg: „of Oostenrijk later ook eenig tegen-voorstel deed, dan wel of te Parijs (!) een stap tot den vrede werd gedaan?"

Palmerston antwoordde: „dat er na de teekening van het laatste protocol slechts mondelinge mededeelingen tusschen Engeland en Oostenrijk zijn gewisseld, en dat hij den inhoud daarvan niet wel openbaar kon maken, zonder schade voor het *algemeen belang*."

„Mogt Rusland eenig voorstel willen doen, dan waren te Weenen de elementen eener conferentie tegenwoordig en men kon elk oogenblik vergaderen."

De heer Gibson kondigde aan, dat hij een voorstel zou indienen, 't welk gelijke strekking heeft als dat des heeren Greij in 't Hoogerhuis.

Men ziet hieruit, dat in het Engelsche Parlement toch mannen zijn, wier leus niet is: „oorlog, krachtdadige oorlog of Ruslands magtbeperking!" En toch mannen, wien de Nationale eer even goed ter harte gaat als Lord Russell en Lord Palmerston. Dat zijn hoogst belangrijke teekenen, ook al worden die gevoelens nog niet door de meerderheid der Engelsche volksvertegenwoordiging gedeeld. In tijden van opgewondenheid, waarin de stem der waarheid en der bedachtzaamheid zich niet durft laten hooren, was het altijd een bewijs, dat men tot bezinning begon te komen en voor overtuiging vatbaar te worden, als datgene, wat zoo luid en krachtig werd veroordeeld of geëischt, in een beter licht mogt worden geplaatst.

Tegenover deze herauten des vredes staan, 't is waar, de heeren Laijard en Lord Ellenborough, maar deze, hoewel vijandig tegen het Ministerie, zijn daarom nog geene bepaalde oorlogslieden. Die Parlementsleden hebben meer Binnenlandsche administratieve hervormingen op 't oog.

Hoe 't zij — het Engelsch Parlement zal in deze week het tooneel *kunnen* zijn van hoogst gewigtige discussien, die grooten invloed *kunnen* uitoefenen op het lot van Europa.

De Engelsche pers echter, onder het nood-geschrei van de *Times*, trekt tegen de vrienden des vredes hevig te veld. Zij wil oorlog of hebben wat zij vraagt, doch zij zal minder vragen, en ook *wat* zij vraagt, wijzigen, als in het Parlement zich een anderen geest begint te openbaren. „De pers moet de opinie leiden," zegt men, en dat is gewis haar edelste roeping, maar het belang speelt ook hierin eene hoofdrol. Als de pers ziet, dat de opinie zich niet wil laten leiden, en hem, die dit beproeft, welligt alleen zou laten staan, dan gaat zij zachtjes meê, ja, 't is gebeurd, dat zij zich later geheel door de opinie liet beheerschen, dat zij de schel klinkende trompet werd van het gevoelen van den dag.

De Engelsche pers is thans in zooverre de stem van het Engelsche volk, dat zij erkent: „wij zijn in de oogen van Europa vernederd en onze magt is geknakt. Wij gaan meê op het Fransche sleeptouw. Is er een beter denkbeeld van ons te scheppen, ook al kost dat veel, dan moeten wij dat offer brengen. En dat is er — door Ruslands vernedering. Daardoor wordt onze oppermagt weder ten troon verheven." Dit zegt de Engelsche pers, meer openbaar of meer verholen, en dat zegt ook de fiere Engelschman, die nog voor korten tijd niet alleen verkondigde: „de zon gaat in *ons* Rijk niet onder," maar er ook bij dacht: „en onze magt beheerscht alles.

Maar de fiere Engelschman is geen *dweepend krijgsman*. Hij is practisch en gewoonlijk een goed rekenmeester, wat *winst* en *verlies* betreft. Hij heeft zich echter vergist toen hij becijferingen ten koste van Rusland maakte, maar wie vergiste zich nooit?

Als hij maar geene verkeerde berekeningen maakt ten aanzien van zijne vriendschap met Frankrijk!

't Verlies kon dan wel eens veel grooter zijn.

Bewijst men nu den practischen Engelschman, dat hij onmogelijk zal verkrijgen, 't geen hij met groote inspanning najaagt, dan behaalt gewoonlijk de *berekening* de overwinning op het *gevoel* en het belang doet de *geestdrift* zwijgen.

Keizer Napoleon III moet thans zeer oorlogzuchtig zijn, althans men tracht ons dit diets te maken.

De Persigny, als gezant te Londen, is bij velen het meest onheilspellend teeken dezer dagen, maar men vergeet niet dat de Keizer, Drouin de Lhuys bedankende, omdat deze een weinig *eigen meening* durfde te hebben, de Persigny naar de Engelsche hoofdstad zond, als zijn „tweede ik." Hij zeide dit aan de Persigny zelven (niet zoo uitnemend vereerend, naar het ons toeschijnt) en men moet dus altijd vragen: „wat wil Napoleon III?" Zijne staatslieden mogen niet *willen* — zij *vermogen* niets.

Te Parijs hoorde men dezer dagen vele zonderlinge geruchten. Men verhaalde: „Oostenrijk houdt zich voortaan *welwillend* neutraal — Oostenrijk nadert Pruissen — Oostenrijk nadert ook Rusland — Oostenrijk sluit weldra met Rusland en Pruissen, en wie weet met wie al, weer (behalve Engeland en Frankrijk) een verbond, een heilig verbond, enz. enz." Van dat alles zal waarheid zijn: „Oostenrijk blijft *bevriend* met het Westen en *niet vijandig* tegen Rusland, en hoopt vurig op vrede. En waarlijk, die hoop is niet zonder belang, trouwens als de Regering haar oog in de schatkist laat weiden en in het grootboek der Nationale schuld, en daarbij denkt aan het crediet, dat zij heeft in het buitenland, dan moet elke militaire verlofpas hooge waarde voor haar hebben, en dan mag zij wel vrede prediken met al den ijver en al het talent van een Brugman.

Maar wat er *kan* gebeuren?

Dat is iets anders. Als Oostenrijk, niet op *bevel* van het Westen tegen Rusland wil strijden, en als het, bij dwang, zich met Pruissen vereenigt, dan behoort het tot de mogelijkheden, dat beide nog eens met Rusland tegen het Westen slagvaardig staan — dan zou het waar kunnen worden, wat wij reeds in den beginne der Oostersche kwestie zeiden: „wie weet of het laatste bedrijf van dat bloedig drama niet wordt afgespeeld in Duitschland!"

Gaat Napoleon nog naar de Krim?

Niemand zegt in dit opzigt wèl onderrigt te zijn. Er zijn echter, die zijne reis derwaarts nog niet hebben opgegeven, en de route, die de Monarch nemen zal, verklappen. Hij gaat over *Rome* naar Constantinopel!

Niets vreemds. Alles wat de Oostersche kwestie betreft, gaat over Rome, zelfs John Bull wordt door de Fransche ultramontaansche partij, bij zijn practischen neus, daarheen geleid, om vervolgens in de Krim te hongeren en te sterven. Wij hebben dit steeds gezegd — wij hebben dadelijk in die kwestie gezien een strijd van den Paus, als hoofd der Latijnsche, tegen Nicolaas I als hoofd der Grieksche Christenen. Napoleon leende zich daartoe in zijn materieel belang, en Engeland liep meê ten strijd, niet onder dezelfde leus, maar, aan een onzigtbaren leiband, toch tot hetzelfde doel.

Als John Bull dat maar eerst regt goed begrijpt, dan zal hij het spel opgeven of — geheel anders spelen.

Uit de Krim weinig nieuws.

Bombarderen op de stad — hevig vuren uit de stad — onder den grond opmarcheren naar de stad — de gemaakte werken vernielen uit de stad en dat alles en altijd met wederzijdsch geluk . . , ziedaar in het kort den inhoud van het bloedig Krim-nieuws.

Gortschakoff schrijft 23 Mei, dat er weinig belangrijks was gebeurd en het vijandelijk vuur zeer gematigd was en Raglan rapporteert, 11 Mei, dat de Russen des nachts, 2 uur lang, de loopgraven hadden gebombardeerd, of, om een anderen krijgsterm te gebruiken, dat het vuur der veste, gedurende twee uren lang, op de loopgraven had *gespeeld*.

Voor velen een verschrikkelijk spel.

„Van onze zijde, voegt Raglan er bij, geen aanval en zeer natuurlijk! ook geen verlies."

„De Russen begroeven, daags daarna, hunne dooden"

Nadat zij twee uren lang hadden geschoten en de geällieerden dit lijdelijk hadden aangezien? vragen onze lezers met ons.

De telegrafische dépeche zegt het, en men weet, welke dwaze dingen zulk eene vliegende bode al kan en durft verhalen.

De geällieerden spelen altijd een ernstig — de Russen een onschadelijk spel, maar later komt de dooden-lijst en menig hart, dat zijne kinderen of betrekkingen lief heeft, geeft aan de uitvallen of aan het vuur der Russen een geheel anderen naam dan Raglan.

De Sardinische Senaat heeft eindelijk het eenigzins gewijzigd wetsontwerp op de kloosters aangenomen, met 47 tegen 45 stemmen:

Eene geringe meerderheid.

Wij zullen later wel eens mededeelen, in hoe verre het ontwerp is gewijzigd. Zeker is het, dat het Ministerie begrepen heeft iets te moeten toegeven, om deze belangrijke kwestie tot een einde te maken.

16 *Mei*.

De telegraaf meldt, dat Frankrijk en Engeland de laatste voorstellen omtrent den vrede hebben verworpen, waarin die voorstellen hebben bestaan en van welke zijde dezelve zijn uitgegaan, wordt niet herigt.

Tevens wordt gemeld, dat de Fransche gezant te Weenen, zou zijn teruggeroepen. Sommigen brengen dit in verband met het ongenoegen van Keizer Napoleon over den afloop der Weener conferentien.

Het trekt de aandacht, dat in den *Moniteur* zijn opgenomen een adres en een brief van gelukwenschingen, door te Parijs aanwezige Polen aan Keizer Napoleon gerigt, en in welke stukken zeer duidelijk wordt gezegd, dat Polen zijne verwachting stelt in den Keizer, die Frankrijk regeert, en door hem hoopt hersteld te worden. Sommigen zien in deze opneming eene bedreiging tegen Rusland en eene waarschuwing tegen Oostenrijk en Pruissen. De keizer zou op het adres geantwoord hebben: „Ik ben zeer gevleid, mijne heeren! door de gevoelens die gij mij in naam van Polen hebt uitgedrukt. Ik verwachtte niet minder van u. Thans acht ik mij gelukkig u te zeggen, dat ik voor Polen dezelfde sympathie koester als het hoofd van mijn geslacht. Tot op dezen oogenblik heb ik van deze sympathie geen bewijs kunnen geven, maar nu de gebeurtenissen eene andere wending hebben genomen, hoop ik dat Polen binnen kort de gevolgen eener nieuwe staatkunde moge ondervinden."

Zoo Frankrijk en Engeland, door Oostenrijk en Pruissen verlaten en door Rusland bedreigd, eens het ontevredene Italie, Hongarije en Polen zich tot bondgenooten mogten kiezen, de toekomst van Europa zou nog duisterder worden dan zij thans is.

Opmerkelijk is het, dat in Engeland de vroeger zoo groote populariteit van Lord Palmerston plotseling is gedaald, ja bijna verdwenen. Hij heeft wel te kennen gegeven, dat in het bestuur van den oorlog en van het leger groote hervormingen zullen gebragt worden, maar velen meenen, dat hij het verloren terrein nimmer zal herwinnen.

Uit de Krim geen nieuws, alleen meldt de telegraaf voor de honderdste maal, dat de Russen in den nacht van 11 op 12 Mei een uitval hebben gedaan, en, zooals spreekt, met verlies zijn teruggeslagen.

Het beroep in cassatie van Pianori, die een moordaanslag op Keizer Napoleon heeft gepleegd, is verworpen; nadere nasporingen schijnen aan het licht te hebben gebragt, dat hij te Faenza is geboren, vrouw en kinderen heeft en reeds eenmaal wegens moord is veroordeeld. Deze laatste omstandigheid zal, denkt men, het verleenen van gratie niet bevorderlijk zijn.

Telegrafische berigten.

Parijs, 15 Mei. Door de regering is eene dépêche afgezonden naar Weenen, gerigt aan haren gezant, baron de Bourqueney, wien de last wordt opgedragen de Oostenrijksche regering uit te noodigen, om of de militaire conventie, ingevolge het tractaat van den 2den December 1854, te onderteekenen, óf zich stellig te verklaren.

Londen, 15 Mei. In het Hoogerhuis is de motie van Lord Ellenborough, tot het aanbieden van een adres aan de Koningin tot krachtdadige voortzetting van den oorlog en tot betuiging van tevredenheid over de nauwe vereeniging met Frankrijk, na eene langdurige beraadslaging, *verworpen.*

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Men schrijft uit Hulst den 7 dezer: Eergisteren werden alhier binnengebragt twee op heeterdaad aangehoudenen, die in den nacht van Vrijdag op Zaturdag waren binnengebroken in de schuur van den landbouwer *Krombeen*, onder Stoppeldijk, en reeds een paar zakken met tarwe hadden gevuld, toen de boerenknechts ontwaakten, op de ongenoodigde gasten toeschoten en met deze eene hevige worsteling hadden door te staan, aleer zij hen genoeg meester werden, om ze bij het aanbreken van den morgen aan de politie over te leveren. Een der aangehoudenen droeg een blaauw lakensch buis. Onze ijverige kantonregter herinnerde zich dadelijk, dat hij had bewaard eene knoop, gevonden bij de opneming van de braak en diefstal, eenige weken geleden gepleegd op de hofstede der weduwe *Scheens*, onder Hontenisse, waarvan in verschillende dagbladen is melding gemaakt en waaromtrent men nog geen der daders op het spoor was. Aan die knoop was nog gehecht eenig pluis van blaauw laken. De aangehoudene miste twee knoopen aan zijn buis. Ondervraagd nopens den brutalen diefstal, bij genoemde weduwe, ontkende de aangehoudene alle wetenschap daaraan, doch op vertoon van de knoop, die volkomen, zelfs door daarop staande letters, met de overige knoopen van het buis overeenkwam, en die blijkbaar daarvan was losgescheurd, kwam hij tot bekentenis en werden de mededaders genoemd. De tweede aangehoudene was ook een daarvan, en kon zijn stelsel van ontkennen mede niet lang volhouden, waarop heden de vier andere medepligtigen, wonende onder Stoppeldijk en Hontenisse, door de marechaussées gearresteerd en bereids tot bekentenis gekomen zijn.

— Den 2 dezer heeft voor de Arrondiss.-Regtbank te 's Hertogenbosch gediend de zaak van de tijdelijke jonggezellen van Boxmeer tegen den bouwman *Stevens*, uit Vierlingsbeek, betreffende de uitlevering van den worst, het brood, den weg, den halven varkenskop en de halve ton bier, welke in vroegeren tijd door eene jufvrouw, door Boxmeersche jongelieden uit een dreigend gevaar gered, ten eeuwigen dage zijn gefundeerd, en waarvan reeds onlangs mededeeling is gedaan. De schoenmaker *Schreuder*, uit Boxmeer, verlangde, als overwinnaar in den wedren op vastenavondmaandag l.l., de vergunning om kosteloos te procederen tot schadeloosstelling wegens de zeven oude ellen worst, die S. niet ter aangeduide lengte zou geleverd hebben. De advokaat Mr. *Korteweg* ondersteunde het verzoek, dat door den advocaat Mr. *N. F. Sassen* nadrukkelijk werd bestreden, die een loyalen en deftigen wedstrijd aangevangen wilde hebben, niet door een gefingeerd en onvermogend persoon, maar door het bestuur der jongezellen, hetwelk een lid der Eerste Kamer tot beschermheer had verkozen. De Regtbank heeft dan ook het verzoek afgewezen, en het zal nu te bezien staan, of het bestuur in regten zal optreden. Zooveel is zeker, dat de zaak, zoo zij gevolgd wordt, tot zonderlinge incidenten moet aanleiding geven en dat al dadelijk de vraag zal moeten beslist worden, of de vereeniging van jongelieden de regtspersoonlijkheid bezit, tot het opvorderen van voorwerpen, die alleen moeten dienen om in vrolijkheid te worden verteerd.

— Er is sprake dat de Kamer tegen Pinksteren voor twee of drie weken uit een zal gaan. De wetten, waarvan het onderzoek is aangevangen, met uitzondering der belastingwetten, zouden vóór dien tijd worden afgedaan.

— In den vorigen herfst heeft de hoogleeraar *Jennes* in de gemeente Baarderadeel (Friesland) ingeent 881 runderen, waarvan 68 in verdachten en 814 in gezonden toestand. Slechts 6 runderen zijn aan de kunstbewerking gestorven, dus 1 van de 147.

— De *Koln. Zeit.* meldt: „Heden middag (Zondag 13 Mei) ten 12 ure, is Z. M. de Koning der Nederlanden, op zijne reis naar Luxemburg, onze stad (Keulen) doorgekomen. Alle schepen in de haven, de dokken, steigers enz., waren rijk met vlaggen getooid, waaronder de hollandsche vlag het meest prijkte, en met kanongebulder en militaire muziek werd de prachtige koninklijke schroefstoomboot, aan wier boord de hooge reiziger zich bevond, aan den Rijnoever ontvangen. De hoofd- en andere officieren, het gemeentebestuur enz. hebben Z. M. aan boord van het schip begroet, dat na een kort oponthoud aan den Trankgassen-steiger, zijnen togt Rijnwaarts voortzette.

— Gelijk bereids gemeld is, wordt de voorgenomen hoofdelijke omslag van het nieuwe wetsontwerp als gedeeltelijk equivalent voor de afschaffing van het gemaal, vervangen door andere middelen. Volgens het gewijzigd wetsontwerp zal, voor zoo ver de overige middelen niet voldoende mogten zijn om het verlies der schatkist te dekken, in het equivalent worden voorzien door verhooging met 6 opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting, het personeel en de patenten op de hoofdsom van den rijks-accijns en het collektief zegel, op het binnen- en buitenlandsch gedistilleerd, den wijn en het geslagt, op de hoofdsom der zegel-, registratie-, griffie-, hypotheek- en successie-regten, gelijk mede op de hoofdsom van het regt van waarborg op de gouden en zilveren werken.

— Tot burgemeester te Purmerend is benoemd de heer *L. C. F. Gasinget*, tot commies der posterijen 2e klasse de heer *J. J. Pan*, en tot griffier bij de Arr.-Regtbank te Heerenveen de heer Mr. *R. Binkes*.

— De *Utr. Ct.* berigt, dat Z. K. H. prins *Frederik* heeft bedankt voor het mandaat als lid der Eerste Kamer, H. D. door de Provinciale Staten van Groningen aangeboden. De *Gron. Ct.* noemt dit berigt minstens voorbarig, daar er te Groningen van dit bedanken den 14 dezer nog niets bekend was.

— Men zal zich herinneren, dat het oorlogschip *de Cycloop* voor eenige maanden op strand is geraakt; sedert heeft men middelen aangewend, om dezen bodem weder vlot te krijgen, hetgeen, na veel inspanning, dezer dagen is gelukt. Het schip zal naar Hellevoetsluis gebragt worden.

— Het wetsontwerp *tot goedkeuring van artikelen der overeenkomst met Frankrijk tot weering van den nadruk*, in de zitting van 11 Mei bij de Tweede Kamer ingekomen, strekt tot nakoming der verbintenis, die Nederland bij het tractaat van handel en scheepvaart in 1840 met dat rijk gesloten, op zich nam. Het eenig artikel, hetwelk deze wet bevat, houdt de goedkeuring in der artt. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 en 11 der overeenkomst, den 29sten Maart tusschen de Nederlandsche en Fransche gemagtigden gesloten, welke 8 artikelen wettelijke regten betreffen. Bij art. 1 wordt de letterkundige eigendom van Fransche auteurs in Nederland en Nederlandsche auteurs in Frankrijk gewaarborgd op denzelfden voet als die in elk der beide landen bestaat. De regten, aan vreemde auteurs verleend, zullen echter nooit grooter kunnen zijn dan die aan landgenooten toegekend.

— In het kiesdistrict Sneek zal den 31 Mei de verkiezing van een lid der Tweede Kamer plaats hebben, in plaats van den heer *Engelen*, die zijn ontslag heeft verzocht.

's Gravenhage, 12 Mei. De koning is gisteren avond van hier naar Luxemburg vertrokken.

Almelo, 14 Mei. Voor den Regter Commissaris alhier is gedagvaard de heer *F. Warnink*, R. C. Pastoor te Borne, tegen wien proces verbaal opgemaakt is, omdat hij op het niet besloten R. C. kerkhof aldaar godsdienstige plegtigheden zou hebben verrigt.

Wildervank, 11 Mei. Werd er sedert lang door velen met regt gewenscht, dat de begraafplaats alhier eenigermate mogt worden verbeterd en zoo mogelijk verfraaid, — in de vorige week zag men dien wensch aanvankelijk vervuld, door dat een zeer geacht ingezeten dezer gemeente de laatste rustplaats van eene zijner dierbaarste betrekkingen dekte met eene zeer kostbare en sierlijk bewerkte wit albasten steen. Dan helaas! hoewel deze grafsteen door een hek was omgeven, — toch konden baldadige handen dezelve niet ongeschonden laten, want reeds twee dagen daarna was de steen bedekt met *teer*, terwijl de dader van dit schandelijk feit nevens den steen een papier had gelegd, welks lamentabele inhoud zijne hatelijke daad nog meer openbaarde. Is de eigenaar van den steen voor zijn goed vertrouwen op het rustig nederleggen van denzelven op den akker des doods, eere waardig, — aan den anderen kant wordt deze schandelijke baldadigheid door ieder, tot welk kerkgenootschap hij ook moge behooren, verfoeid en men wenscht van harte, dat de dader mag worden ontdekt, ten einde als schender der begraafplaats de daarop bedreigde straf te ondergaan. *Old. Ct.*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Opmerkelijk zijn de beweegbare huizen, die door een ondernemer zijn ingerigt voor de bezoekers der tentoonstelling. Het zijn kleine hutten op 4 wielen, waarin de vreemdeling zich dus als alles bezet mogt wezen eene slaapplaats kan bezorgen!

— „Is de melk een drank?" Deze vraag werd onlangs door het hof van cassatie te Parijs behandeld. Het heeft die beslist en uitgewezen, dat de melk niet alleen een drank, maar een voedingsmiddel is, en dat de melkverkooper, die zijne waar vervalscht, niet eene loutere „overtreding" begaat, welke strafbaar is met 16 francs boete en eene gevangenisstraf van 24 uren tot 8 dagen, maar zich schuldig maakt aan een misdrijf, voorzien bij de wet van den 22 Maart 1851 en art. 423 *Code Pénal*, en strafbaar met 50 francs boete en 3 maanden tot 1 jaar gevangenisstraf.

— De dépêches uit de Krim worden thans gewoonlijk binnen zes of zeven uren te Parijs ontvangen. De kortste tijd van overbrenging van een berigt was tot dus verre vijf en een half uur. Voor een paar dagen werd eene dépêche afgezonden aan generaal *Canrobert*, en binnen dertien uren na het oogenblik der afzending had men het antwoord.

ENGELAND.

Voor eenigen tijd stierf te Londen zekere *Rogestone*, die in tien jaren 150,000 pd. st. in den eigenlijken zin des woords versmulde, en geheel Europa doorkruist had, om aan zijne gastronomische lusten te voldoen, een schaar van koks er op nahield, die door allerlei geregten uitmuntten en dus tot de verhevenste genien hunner kunst behoorden. In het jaar 1849 voerde hij uit Petersburg den kok van prins *Potemkin* mede. Hij had agenten in China, Mexico en Canada, gelijk in alle landen van Europa om zich de kostbaarste lekkernijen te doen geworden. Niet zelden betaalde hij een geregt met 50 guinees. Zoo een mededinger van Apicius, was hij echter verstandiger dan de Romeinsche gastronoom, want hij zeide de wereld vaarwel, toen hij zijn kindsdeel verteerd had, en hem niet meer over was gebleven, dan eene guinee, een hemd en een versleten hoed. Den 15 Maart kocht hij voor zijne laatste guinee eene snip, die hij naar al de regelen der kunst liet toebereiden. Met het volle uitstekende genot van den lekkerbek orberde hij zijne snip, verlustigde zich twee uren lang in dit genot en stortte zich vervolgens van de Westminster-brug in den Theems, waar hij den dood vond.

— Het Lagerhuis verwierp 9 dezer met 143 tegen 40 stemmen het wetsontwerp tot wijziging van de schotsche huwelijkswet, en nam met 165 tegen 157 stemmen de bill aan, waarbij de verbodswet op huwelijken met zusters of broeders van echtgenooten en met neven of nichten vervallen wordt verklaard.

— Volgens de *New-York Herald* hebben acht staten der Unie en een domein in de Maine de liquorlaw aangenomen. In vier staten is de maatregel mislukt door verschil in de wetgevende vergaderingen. In vier andere staten heeft de bevolking hare goedkeuring er aan geschonken.

— Ter aanbeveling van naauwkeurigheid in opschriften van brieven, voor Londen bestemd, dient dat aldaar vijftig straten zijn die King-Street heeten, vijftig Queen-Street, zestig Johnstreet en en zestig William-Street, zoodat eene nadere omschrijving van ligging vereischt wordt.

RUSLAND-TURKIJE.

Als een klein staaltje tot de regte kennis hoedanig het er tegenwoordig in Turkije en bepaaldelijk in Konstantinopel uitziet, moge het volgende dienen, dat wij in het dagblad van Triëst lezen. Uit Konstantinopel wordt aan genoemd dagblad het volgende geschreven: „Het groot emplacement van het oude kwartier der Franken Galata-Sardrai genaamd, waar zich voorheen de school voor de geneeskunde bevond, is thans aan de Engelschen afgestaan, en sedert veertien dagen wordt de toegang door Engelsche schildwachten bewaakt. Vier jaren geleden had eene vereeniging aan de Porte voor deze uitgestrektheid gronds eene som van twee millioen gulden geboden, met het voornemen om er een kwartier voor Europeanen te stichten, met publieke wandelplaatsen doorsneden; maar de Divan beschouwde toen dit als geheel onaannemelijk, omdat zich te dier plaatse de graven bevonden van vrome muzelmannen alsmede eene moskee. Thans gaan de Engelschen er eene kazerne voor hunne soldaten en eene stalling voor hunne paarden bouwen. Zoodanig is de Porte door hare vrienden en beschermers tot handelbaarheid en gedweeheid gedrongen. De verontwaardiging der muzelmannen is dan ook ten top gestegen, en komt telkens te voorschijn wanneer zij slechts eenigzins meenen onopgemerkt te zijn. Het gedrag overigens van hunne bondgenooten, en voornamelijk der Franschen, geeft dagelijks voedsel voor die gewaarwordingen. Nog zeer onlangs hielden drie Franschen, die beschonken waren, een rijtuig aan, waarin zich turksche vrouwen bevonden, die zij zeer op hun gemak wilden in oogenschouw nemen. De *eunuque*, die den wagen begeleidde, de soldaten willende bedreigen, werd door hen gelast af te stijgen, en bekwam een duchtig pak stokslagen. Het pikantste van deze historie was, dat de *eunuque* behoorde aan Reschid-pacha, de partikuliere vriend der Franschen."

ASSEN, 16 Mei.

Aan onze geabonneerden wordt verzonden een verslag van de behandeling der zaak van den officier van Justitie te Assen tegen Jhr. Mr. A. W. van Holthe tot Echten *c. s., beschuldigd van het dempen van slooten etc.*

— Er is berigt ontvangen, dat de zendeling *H. Z. Kloekers* in welstand te Hongkong in China is aangekomen; hij zou weldra naar Schanghai, zijne bestemmingsplaats, vertrekken.

— Hoe sterk en hoog men thans ook in Nederland onder de Roomschen de vereering van *Maria* wenscht op te voeren, spreekt vooral duidelijk uit het Aartsbisschoppelijk mandaat voor de viering van het feest ter eere van de vaststelling van *Maria's* onbevlekte ontvangenis. Daarin lezen wij letterlijk dit: „O wij hebben in ons leven niets troostrijkers gevonden, dan *Maria* te beminnen, dan op *haar* te vertrouwen, *haar* aan te roepen . . . Daarom hebben Wij ons voor altoos onder *hare* bescherming gesteld."

— Bij den Raad der stad Groningen is een brief ingekomen van 't gemeente-bestuur van Norg, waarin hetzelve te kennen geeft, dat het in het rapport der commissie, geplaatst geweest in de *Gron. Ct.*, eene zijdelingsche beschuldiging meent te vinden, als zou het bestuur van Norg de gemeente Peize van den geprojecteerden weg hebben willen uitsluiten, welk verwijt dat bestuur niet verdient, gelijk uit de ter dezer zake toegezonden stukken blijkt. Deze brief wordt met het betrekkelijk rapport en de verdere stukken ter visie der raadsleden nedergelegd.

— Te Meeuwen is eene kalfkoe verkocht voor den buitengewoon hoogen prijs van *f* 270-„.

— Te Meppel overleed j.l. zatur. in ruim 71 jarigen ouderdom de heer *Jacob de Jonge Sr.*, een man, algemeen geacht en bemind om zijne voortreffelijke hoedanigheden, waarvan het genoeg is hier alleen zijne vriendelijkheid, hulpvaardigheid, naauwgezetheid en onkreukbare eerlijkheid te vermelden. Hij was de oudste van de leden der Provinciale Staten en bekleedde deze betrekking sedert meer dan dertig jaren; zoo wij wel geïnformeerd zijn, is hij gedurende dit lange tijdsverloop slechts éénmaal, en wel in het voorgaand jaar, wegens ongesteldheid, uit eene zitting afwezig gebleven. Hij was een aantal jaren plaatsvervangend kantonregter; bovendien bekleedde hij het voorzitterschap van het Departement Meppel van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, was ouderling der kerk etc. Slechts éénen maand mogt hij zijne echtgenoote overleven. Velen verliezen in hem een hartelijken vriend en trouwen raadsman.

— Ds. *Meijer* te Ter Horne heeft het beroep naar Zwartsluis aangenomen.

— Gisteren avond heeft hier de aangekondigde voorstelling plaats gehad van het bekende cyclorama van den heer *Reichardt*. Was de verwachting hoog gespannen, dezelve is niet te leur gesteld. Moest men aan den eenen kant opgetogen staan over de prachtige en treffende natuurtafereelen en de schoone steden van Tyrol, Zwitserland en Italie, niet minder moest men de verdienstelijke bewonderen, waarop de schilders, die hun genie en hun geduld aan dit werk van zoo grooten omvang ten koste gelegd hebben, zich van hun taak hebben gekweten. Het zeer talrijk publiek, dat naauwelijks in de ruime zaal van den heer Sch plaats kon vinden, gaf herhaalde malen door toejuichingen zijne goedkeuring te kennen.

— Bij Kon. besluit van 6 dezer no. 38 is aan den heer Mr. *L. Kniphorst*, op zijn verzoek, verleend eervol ontslag uit zijne betrekking van Notaris te Emmen.

— Men verneemt, dat het den Koning, ook wegens Hoogstdeszelfs afwezigheid, doelmatig is voorgekomen, de bijeenkomst van de onderscheidene vereenigingen en genootschappen van den Landbouw, ter vestiging eener Algemeene Koninklijke Landbouw-vereeniging, welke in deze maand te 's Hage zou hebben plaats gehad, een jaar te verdagen.

— De uitbesteding van de bevloering van den weg van Coevorden naar Dalen, aangenomen door *J. Schulenberg* te Coevorden voor *f* 20,800 is door de betrokkene besturen goedgekeurd; men twijfelt ook niet aan de hoogere goedkeuring.

* **Goirle bij Tilburg, 12 Mei.** Heden passeerde hier zeker persoon, genaamd *Cornelis Fransen*, te Leeuwarden geboren, zijnde sedert 1846 militair bij het Fransche vreemdenlegioen, eerst in Algiers en laatstelijk in de Krim, alwaar hij op den 27 Maart j.l., na volbragten dienstijd, is gepasporteerd. *Fransen* verhaalt, dat het tegen de Algerijnen moeijelijk vechten is, maar tegen de Russen nog moeijelijker, wijl deze hun vijand telkens verontrusten door uitvallen met troepen van 5000 à 6000 man, en de artillerie der Russen meesterlijk pointeerde, zoodat zij de meeste bommen in de loopgraven en menig kogel door de schietgaten van de werken der geallieerden wierpen; het Fransche leger had zeer, hoewel minder dan het Engelsche, door ontberingen, ziekte en koude geleden; vele Franschen waren verkleumd of hadden handen en voeten bevroren; de kleeding was vooral slecht, zelfs officieren droegen gelapte kleedingstukken; — echter scheen het hem toe, dat men den stand van zaken van het Krim-leger voor het publiek in Frankrijk geheim hield, uithoofde hij zijne aankomst te Marseille werd bedreigd met twee maanden gevangenis, ingeval hij met een burger sprekende werd gevonden. *Fransen* had sedert 1846 de beste gezondheid genoten, en hoewel hij vele bloedige gevechten, onder anderen die bij de Alma en Inkerman, had bijgewoond, had hij slechts eene naauwelijks zigtbare kwetsuur aan het hoofd bekomen. Hij heeft het voornemen eerst zijn broeder en zuster te 's Bosch te bezoeken en zich vervolgens naar Leeuwarden te begeven.

*** Havelte, 12 Mei.** Heden voormiddag werd alhier de aangekondigde besteding gehouden van het armenwerkhuis alhier. Zeven inschrijvers dongen naar het werk, waarvan de hoogste *f* 4800 en de laagste, zijnde *R. Schuursma* te Meppel, *f* 4.105 schreef. Het werk is echter niet gegund geworden, als zijnde nagenoeg *f* 800 boven de raming. Er zal dus eene herbesteding moeten plaats hebben. Tot onze verwondering, was geen der timmerlieden, uit de gemeente tegenwoordig.

Langezwaag, 11 Mei. Op nieuw heeft hier eene vergadering plaats gehad van floreenpligtigen, tot de stemming van een predikant. Ds. *A. K. Brouwer Huizinga*, te Donkerbroek, bekwam 25 stemmen; ds. *H. J. C. Bekenkamp*, te Knijpe, 23 stemmen, en ds. *B. B. van der Veen*, te Eernewoude ééne stem; er is hierop echter geene beroeping gevolgd, daar van weerszijden is geprotesteerd tegen sommige uitgebragte stemmen, zoodat het zich laat aanzien, dat de hier sedert 1852 bestaande vacature nog niet spoedig vervuld zal zijn.

*** Hoogeveen, 13 Mei.** Heden in de avondgodsdienstoefening, deed de secretaris onzer afdeeling van het Ned. Bijbelgenootschap, ds. *H. R. de Holl*, verslag van den staat der Afdeeling over het verloopen boekjaar 1854. Hieruit bleek, dat zij zich langzaam uitbreidt, met drie leden vermeerderd was en thans 15 leden en 2 begunstigers telde. Door haren tegenwoordigen Penningmeester, de heer *H. C. Scheltens*, in de plaats van wijlen den heer *J. Wilsenborg* als zoodanig gekozen, was eene som van *f* 56 aan het Hoofdbestuur te Amsterdam overgemaakt, zijnde *f* 14 meer dan in het vorige jaar. Hare finantieele gesteldheid stond echter nog niet op de hoogte, om volkomen in de behoefte aan Bijbels en N. Test. te voorzien en om aan elke aanvrage voldoening te geven. De opwekkingsrede werd thans door den verslaggever zelven uitgesproken, daar zulks in het verleden jaar door ds. *C. L. B. Jonquière* geschied was, en had voornamelijk de strekking, om naar aanleiding van Marc. 16: 15 overtuigend te doen inzien, dat de uitbreiding van het Evangelie en de verspreiding van Gods woord, evenzeer behoort tot het Christelijk leven bij elke gemeente en van elk lid derzelve, als de beoefening van iedere andere Christelijke deugd; en hoezeer wij bij het duidelijk inzigt hiervan, ons te bevlijtigen hebben, om aan te vullen en te vergoeden, waarin vele vroegere geslachten, door er minder op te letten, zijn te kort geschoten.

*** Veendam, 14 Mei.** De timmerlieden alhier hebben hunne dagloonen met 15 ct. daags verhoogd; het gebrek aan knechten, voornamelijk van buitenlandsche, die in andere jaren in grooten getale hier kwamen, en de vele en kolossale gebouwen, die dezen zomer hier zullen gebouwd worden, zijn oorzaak van dezen maatregel. — Vroeger was de societeit *de Harmonie*, behalve de heeren-societeit, de eenigste in deze gemeente; de Bisschoppelijke hierarchie deed eene tweede, onder de zinspreuk *Eendragt*, ontstaan; thans kunnen wij met genoegen melden, dat beide societeiten wederom vereenigd zijn.

*** Borger, 13 Mei.** Op de Vrijdag jl. alhier gehoudene voorjaarsmarkt waren aangevoerd 125 varkens, 170 koeijen, 16 ossen en 10 kalveren. De koeijen golden van *f* 55 tot *f* 125, kalveren van *f* 15 tot *f* 40, varkens van *f* 20 tot *f* 30. De ossen, komende uit de Provincie Groningen, werden, op last van den veearts *Hoving* van Gasselte, van de markt verwijderd, alhoewel bij onderzoek bleek, dat dezelve van eene gezonde kudde of stal afkomstig waren. De handel was over het algemeen niet zeer levendig, daar er geene veehandelaren van elders waren overgekomen. De meeste vraag was naar vroegmelkte koeijen. De biggen waren willig; ze golden van *f* 5 tot *f* 10. — In den jongstverloopen nacht heeft eene koe van *Jan Smit*, logementhouder alhier, een kalf ter wereld gebragt, hetwelk de buitengewone zwaarte had van honderd en tien halve Ned. ponden; hetzelve is dadelijk na de geboorte overleden; het moederdier, alhoewel schijnbaar gezond, is zoodanig verzwakt, dat het niet kan staan.

*** Roden, 12 Mei.** Op de jaarmarkt, den 9 dezer alhier gehouden, waren aangevoerd 295 koeijen en 36 kalveren. De eersten golden van *f* 45 tot *f* 140, de laatsten van *f* 30 tot *f* 39. De handel was niet vlug; veel is er onverkocht gebleven.

*** Smilde, 15 Mei.** 't Is ons aangenaam te kunnen berigten, dat ook hier door den heer *W. Stuur* eene konijnenfokkerij wordt opgerigt. ZE. heeft gepasseerde week een 26tal Vlaamsche en Engelsche konijnen ontvangen, waaronder zijn, bijzonder groot van stuk en zwaar.

RAADSVERGADERINGEN.

Meppel, 14 Mei. In de heden gehoudene Raadsvergadering is het vroeger ontworpen reglement en tarief voor een beurtveer, tusschen deze Gemeente en Sneek, overeenkomstig het verlangen van den Gemeenteraad van Sneek, goedgekeurd, met uitzondering, dat de vrachtprijzen der goederen met een vierde worden verhoogd, wanneer deze voor particulieren zouden bestemd zijn. — Ten aanzien van een voorstel van Burgemeester en Wethouders van Avereest, om ook tusschen hier en die Gemeente een beurtveer daar te stellen, is, op advies van de Kamer van koophandel en fabrieken alhier, besloten, om vóór en aleer ten dezen eenige stappen te doen, van Avereest te vernemen, of het Bestuur aldaar ook genegen is, om schipper *H. Uiterwijk*, die meer dan 20 jaren geregeld tusschen beide Gemeenten heeft gevaren, met de betrekking van vasten beurtschipper eventueel te begunstigen. — Is mededeeling gedaan van het Proces-verbaal van verificatie der Gemeentekas, waaruit bleek, dat de ontvangsten hadden bedragen f 36.216.77, de uitgaven f 35.793.85½, en alzoo het saldo in kas was f 422.91. — Is voor kennisgeving aangenomen: *a.* Eene resolutie van h.h. Ged. Staten van 1 Mei j.l., houdende goedkeuring van het kohier van hoofdelijken omslag dezer Gemeente over 1855; — *b.* een besluit van den heer Commissaris des Konings in Drenthe, houdende, dat door den heer Minister van Binnenl. Zaken het tot hiertoe provisioneel bestaande Gymnasium, thans definitief als zoodanig is erkend. — Daarna is de openbare vergadering opgeheven en in eene met geslotene deuren veranderd.

REGTSZAKEN.

Provinciaal Geregtshof van Drenthe.

Jl. Zaturdag heeft het Hof *A. Koops* van Rolde vrijgesproken van de beschuldiging van valsch getuigenis te hebben afgelegd, omdat zij e schuld niet wettig was bewezen.

Kantongeregt te Assen.

10 *Mei*. H. H., Med. Doctor, J. H., Notaris, F. A. B., landbouwer, en B. S., allen te Borger, veroordeeld wegens het niet opkomen, ten einde sneeuw weg te ruimen, ieder in eene boete van *f* 5-, ten bate der gemeente, alsmede in eene gevangenisstraf van eenen dag. — M. E. van D., diligence-ondernemer te Noord-Hoorn, wegens het niet rijden der diligence-dienst tusschen Groningen en Assen, overeenkomstig de aan hem verleende acte van concessie, veroordeeld in eene boete van *f* 25-. — G. K. te Emmen, (bij verstek) wegens diefstal van hout uit het bosch te Valthe, in eene gevangenisstraf van 10 dagen.

BOEKAANKONDIGING.

Wij hebben voor ons liggen eene brochure, uitgekomen bij den heer *G. H. Meijer* te Zwolle, bevattende: *Vlugtige beschouwingen over de verdediging onzer Oostelijke Provinciën.* De bekwame schrijver komt voornamelijk op tegen de algemeen verspreide en ook door deskundige schrijvers gedeelde meening, dat de oostelijke grenzen onzes Rijks geene ernstige verdediging toelaten, en, bij een vijandelijken inval aan die zijde, de oostelijke Provincien zullen moeten worden verlaten. Wij stellen ons voor meer uitvoerig op dit werkje terug te komen; voorshands echter meenen wij de lezing van deze belangrijke brochure te mogen aanbevelen aan ieder, die belang stelt niet zoo zeer in de verdediging van een *gedeelte* maar van het *geheele* vaderland.

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur!

In de correspondentie van uw geacht blad, no. 32, maakte UEd. gewag van een stuk, betrekking hebbende op het kerkreglement te Meppel; ingezonden door een verdraagzaam Israëliet. Ook schrijver dezes meent verdraagzaam te zijn, zoo tegenover zijne geloofsgenooten als tegenover andersdenkenden. De Israëliet vooral dient verdraagzaam te zijn, in de eerste plaats jegens zijne landgenooten, en in de tweede plaats jegens zijne geloofsbroederen; hierin voor te gaan is vooral de pligt der geestelijken. De gelijkstelling van den Israëliet hier in Nederland tijdens de Bataafsche republiek, in het leven behouden onder het Koningrijk Holland, tijdens de Fransche overheersching, opgenomen in onze onderscheidene grondwetten, doch eerst sedert eenige jaren in wezenlijke practijk gebragt, diende vooral door de geestelijken gewaardeerd te worden, zoo in zedelijken als in geldelijken zin; want hij toch geniet salaris uit 's lands kas, te zamen gebragt door alle gezindten. De heer *Hillesum* te Meppel — Z.W.Ew. gelieve het ons ten goede te houden — handelt lijnregt in strijd met ons denkbeeld van verdraagzaamheid, en begrijpen wij het wel, tegen zijn ambt. Hij, als talmudisch Israëliet, zal toch wel weten hetgeen Rabbi Eliezer namens Rabbi Chanino zeide: *de leeraars der wet, onderhouden de vrede der wereld*; de talmudisten bedoelden hiermede godgeleerden. Hoe handelt nu de heer H? begrijpt hij zijne roeping? handelt hij dienovereenkomstig jegens zijne landgenooten, de leden zijner gemeente, de zijner diocese? Wij betwijfelen het. Ademt het verdraagzaamheid jegens andersdenkenden, wanneer hij openlijk ijvert tegen de Maatschappij tot nut van het algemeen? Schrijver dezes is geen lid, maar heeft hooge achting voor den onvergetelijken *Nieuwenhuizen*. Wel is het waar, dat zoolang art. 1 en 4 in het reglement vigeeren, kan de maatschappij in den volsten zin des woords niet als *algemeen*, in betrekking van niet-Christenen beschouwd worden, maar van de zijde der meerderheid van de algemeene vergadering is verdraagzaamheid uitgegaan, en nu bewijst het eene groote mate van onverdraagzaamheid, wanneer een Israëlitisch geestelijke openlijk beweert, dat hier proselietenmakerij in het spel is. Neen, hulde doende aan den geest des tijds, verheugen we ons in dezen vooruitgang. Meende de heer H. dat een Israëlitisch godsdienstig onderwijzer geen lid der maatschappij moet zijn, waarom hem dit niet liever sub rosa gezegd? maar wanneer men weet dat Z.W.Ew. openlijk in eene leerrede — liever rede, want te wenschen is het, dat niemand die verregaande dweepzucht zal aankleeven — zijne gemeente verbiedt in eene administratieve publicatie in de kerk het maatschappelijke jaartal te noemen, zal niemand hem het ijveren tegen de Maats. tot nut van 't Alg. ten kwade duiden, maar medelijden zal in de plaats van boos worden treden.

Nu, mijnheer de Redacteur, s. v. p. nog eenige woorden betrekkelijk het kerkelijk reglement van de Israëlitische hoofdkerk Meppel, van welker sanctie de minister van Herv. en andere eerediensten onder een voorwendsel zich wijsselijk heeft afgemaakt. Klaarblijkelijk, heeft de W.Ew. H. in de commissie van redactie voorgezeten; immers ademt het hoofdzakelijk onverdraagzaamheid en inquisitie-dwang, strijdig tegen alle landswetten en klaarblijkelijk tegen personen gerigt.

Michaelis zegt in zijn Mozaisch-regt: „het wetgevende verstand, is het grootste," zou men een wetgever verstandig kunnen noemen, die den knecht boven den meester plaatste? Hoe kan het in gezonde hersenen opkomen, om een kerkenraad, dat geen beëedigd collegie is, te magtigen, anderen te beëedigen. Welk collegie is bij magte begrafenissen te verhinderen? hoe kan het gelasten dat, tegen wil en dank van den burger, zonder medewerking van het Openbaar Ministerie, in zijn huis wordt gedrongen? Dit meenen wij, te zijn genoeg ter aanstipping, dat zij, die dit reglement vervaardigden, niet aan den eisch van *Michaelis* hebben voldaan.

Men heeft dan ook dit ding in het leven geroepen een paar dagen vóór de installatie des heeren *S. L. Kan*. Wij vernemen dan ook, dat dit misgeboorte zal herzien worden, en geen wonder, de heer K. bezit te veel kennis en verstand, om zich aan het gevaar der uitvoering te wagen.

Door deze regelen een plaatsje te gunnen zal UEd. verpligten.

A. *Een eendragt minnend Israëliet, zooals de meesten zijn.*

Mijnheer de Redacteur!

De heer *Hummel* heeft in publieke bladen den treurigen toestand geschetst, waarin de onderwijzer van het gehucht Oosterboer, gemeente Meppel, vooral na het overlijden zijner vrouw, verkeert, daar hij met zes kinderen van *f* 200- moet leven. Wij betreuren het lot van dien man zeer, en zouden gaarne zien, dat daarin verbetering kon worden gebragt. Wij gelooven echter, dat men verkeerd doet, uit dit geval aanleiding te nemen, om tegen de lage tractementen, aan sommige scholen in Drenthe verbonden, te velde te trekken. De school in de Oosterboer is eene bijschool, waaraan geen zoo ruim bestaan kan verbonden worden, dat de meester daarvan eene huishouding kan bekostigen; gaat hij echter desniettegenstaande in de huwelijksboot en rigt een huishouden op, dan is het niet te verwonderen, dat het daar soms zeer zuinig toegaat; maar dit is niet de schuld van het kleine tractement, maar van den meester die trouwt doch zulks niet had moeten doen. X.

Roden, 14 Mei. In de *Prov. Dr. en Asser Cour.* heeft in de vorige week een berigt gestaan, dat in deze en de naburige gemeente Peize dit voorjaar nog wel dertig huwelijken zouden voltrokken worden, op het vernemen waarvan een Peizer vrijgezel van reeds rijpen leeftijd zou uitgeroepen hebben, dat de hongerkamp nog niet vol was. Wij willen niet ontkennen, dat in deze gemeente vele huwelijken voltrokken zullen worden of reeds voltrokken zijn, maar wij willen aan den berigtgever gevraagd hebben, of het niet beter is een wettig huwelijk aan te gaan, dan maar zoo, op de wijze der heidenen, met elkander te leven, hetgeen men bokken noemt, en hetgeen te P. nog al vrij veel in de mode is. A.

Ik gevoel mij verpligt ter kennis van de landbouwers te brengen, tot eene waarschuwing bij de beschrijving voor de personele belasting van dit loopende jaar, dat de ambtenaren der belasting op den 12 Maart 1855, ten mijnen laste, een proces-verbaal hebben opgemaakt, omdat mijne kinderen, in gezelschap van eenen stalknecht van de 4de klasse, naar de op een uur afstands van mijne woning verwijderde kerk zijn gereden, ofschoon de belasting door mij voor de paarden in de 3de klasse, Litt. *a.* en voor den bediende in de 4de klasse wordt betaald, terwijl de stalknecht op geen bok noch afzonderlijke zitplaats was gezeten (ofschoon daar hij zat geen ander kon zitten), maar op de voorste bank van een meer dan 50 jaren ouden kapwagen, voor vier personen, hangende op riemen aan ijzeren staanders ter dikte van een arm, door de ambtenaren veren genoemd.

Ik begreep dat ik het regt had, zulks te doen, te meer omdat volgens Ministeriele Resolutie van den 29 Junij 1839 No. 86 (verz. 2 No. 104) onder staldienst verstaan wordt: „Het zadelen of in- en uitspannen der paarden voor een rijtuig op veren of riemen; het *rijden* of schoonmaken van zoodanig rijtuig en dergelijken": Ook daar volgens § 5 Litt. *a.* van art. 16 der wet van 1843" „de landbouwers, niet vallende in de gunstige bepalingen van art. 13 § 1, voor zoover deze personen wegens het gebruik van paarden naar de tweede of derde klasse belastbaar zijn, verpligt zijn een bediende in de 4de klasse aan te geven". Dat deze bedienden echter geene livereiteekenen mogen dragen, niet achter op het rijtuig mogen staan of zitten, of ook voor hunne meesters geene persoonlijke (aan den persoon niet in verband met de paarden staande) diensten of huisdiensten mogen verrigten.

Ook wordt er volgens Res. 3 Junij 1831 no. 15 (verz. no. 152), „zelfs bij eene enkele afscheiding van eene gewone zitbank, bij een rijtuig de belasting niet verhoogd", dus niet als afzonderlijke zitplaats voor den knecht, en deze knecht bij gevolg niet als koetsier beschouwd, de stalknecht door het rijden alleen ondergaat dus geene promotie.

Sedert de invoering der wet van 1843 is door mij als landbouwer steeds zoo gehandeld, begrijpende dat de gunstige bepalingen dier wet bestaan om toegepast te worden niet om ons landbouwers te verlokken en aan de willekeur der ambtenaren over te geven. Immers wat heeft een oud mensch? Wat heeft een weduwe? Wat een afwezige? Wat hebben wij allen landbouwers aan een stalknecht van de 4de klasse? Indien hij de leden van ons gezin niet mag vervoeren? Kan men niet ziek, niet afwezend zijn? Tot het in- en uitspannen der paarden en het schoonmaken der rijtuigen, kunnen wij onze boerenmeiden best gebruiken, hiertoe behoeven wij dus geenen stalknecht.

Ik kan ook niet gelooven, dat het in den geest der hooge regering is, om rustig levende en hunne lasten betalende ingezetenen, op zulk eene wijze, het leven onaangenaam te maken en te verbitteren.

Reeds spoediger was deze schoone bekeuring bekend gemaakt, doch ik dacht, dat de directie te veel verstand had en te goed met den geest der wet zou bekend zijn, om aan zulk een relaas gevolg te geven, doch heden is door mij eene dagvaarding ontvangen, om op den 5 Junij 1855 voor de Arr. Regtbank in deze zaak te verschijnen; ik dacht dus verkeerd.

Ik eindig nu met den raad aan ieder landbouwer, om geene paarden in de derde klasse en geen stalknecht in de 4de klasse aan te geven, maar liever zooals van ouds te rijden, om zoodoende buiten onaangenaamheden te blijven, en ook met den wensch, dat de tot vexatie zoo heerlijk geschikte wet op het personeel mag verbeterd worden.

Havelthe den 14 Mei 1855. A. van der Vlies.

ADVERTENTIEN.

WATERSNOOD.—VERLOTING.

Op de te Assen genomene Loten zijn, volgens opgave bij mij ontvangen, de volgende prijzen gevallen op No. 313 prijs 224 een trepieds, tapisseriewerk. No. 314 niets. 315 prijs no. 200 een paar gebreide kindersokjes. No. 316 niets. No. 317 niets. No. 318 prijs 662 een antipoussière. No. 319 prijs 171 twee porceleinen schoorsteenbeeldjes. No. 320 niets. No. 321 prijs 106 een gehaakte wiegekap. No. 322 prijs 622 een antipoussière. No. 323 niets. No. 324 prijs 507 eene schilderij in olieverf met vergulde lijst. No. 325 niets. No. 327 niets. No. 328 prijs 546 een fijn gebreid mutsje. No. 329 prijs 33 een lampekleedje. No. 330 niets. No. 332 prijs 155 een paar sokjes met leder. No. 333 prijs 481 een toiletkussen. No. 334 prijs 183 een gebreid slabbetje en twee flaconkleedjes. No. 335 prijs 181 een damesbeursje met koralen. No. 336 niets. No. 337 prijs 353 een antipoussière. No. 338 prijs 569 een paar souvenirs. No. 339 niets. No. 340 niets. No. 341 niets. No. 342 niets. No. 343 prijs 113 een lange beurs met koralen. No. 344 niets. No. 345 niets. No. 346 niets. No. 347 niets. No. 349 prijs 648 eene toiletdoos. No. 350 niets. No. 352 prijs 526 een gebreid antipoussière. No. 1419 prijs 597 twee paren handschoenen. Meer dan 1300 personen hebben de tentoonstelling bezocht, er zijn nagenoeg 1570 loten geplaatst, zoodat er ongeveer *f* 1500- voor de door den watersnood ongelukkigen zal kunnen worden overgemaakt. De commissie zal aan mijn adres bovenstaande prijzen in 't laatst dezer week overzenden, zoodat dezelve dan tegen overgifte van de loten en tegen betaling van het aandeel in de vracht kunnen worden afgehaald bij mij. Meerdere bijzonderheden kan men zien in de lijst bij de Redactie dezer Courant voorhanden en in de Zwolsche Courant.

De commissie betuigt haren dank aan allen die deze loterij hebben begunstigd en daardoor iets hebben bijgedragen tot leeniging van den ramp door het water veroorzaakt.

Assen, 14 Mei 1855. L. Oldenhuis Gratama.

Getrouwd:

HENDRIK NIETERINK,
Koperslager,
en
RENSKE GRIEMINK.

Assen, 13 Mei 1855.

Heden avond omstreeks negen uur overleed in den gezegenden ouderdom van negen en zeventig jaren en vijf maanden de WelEerwaarde Zeer Geleerde Heer JOHANNES KARSTEN, emeritus predikant alhier.

Westerbork, 5 Mei 1855.

Eenige kennisgeving.

8 Mei. Heden morgen overleed op 46 jarigen leeftijd mijn geliefde echtgenoot L. HESSELS, in leven Rijks-Ontvanger alhier, mij nalatende vier kinderen, die met mij het verlies des dierbaren afgestorvenen betreuren.

Dalen.

B. C. van Marle,
Wed. Hessels.

Heden namiddag omstreeks 2 uren overleed alhier na eene langdurige ongesteldheid, aan verval van krachten onze geachte Zuster en Moei GRIETJE BERENDS EPPINGE, Weduwe BEREND van SLOOTEN, in den gezegenden ouderdom van ruim 81 jaren.

Hoogeveen den 11 Mei 1855.

B. van Hees.
(*Uit aller naam*).

Heden overleed, in den ouderdom van bijna 72 jaren, onze hartelijk geliefde Vader, de heer JACOB DE JONGE Senior, *Lid der Provinciale Staten van Drenthe.*

MEPPEL den 12 Mei 1855.

Uit aller naam:
H. DE JONGE.

Het Bestuur der Drentsche PREDIKANTEN-VEREENIGING heeft de eer, de LEDEN dier Vereeniging uit te noodigen tot de tiende **gewone vergadering**, te houden op Donderdag den 24 Mei e. k. des voormiddags te tien ure, in het Logement de *VEENHOOP*, te Smilde.

Meppel, 7 Mei 1855.

Het Bestuur voornoemd,
in zijnen naam
A. W. KAMP, Scriba.

BIJ GOED WEDER,

HOORNMUZIJK IN HET STADS-BOSCH,

op *DONDERDAG* den 17 Mei 1855 des avonds te 6 uur.

De Secretaris,
P. GASINJET.

Nieterink & Cie.,

aan den Rolderweg te Assen,

maken en verkoopen alle VOORWERPEN van **KOPER**, **BLIK**, **LOOD** en **ZINK** en hetgeen verder tot dien HANDEL behoort, alsmede het **SCHEEPSWERK.**

Zij recommanderen zich in een ieders gunst.

DE HOLLANDSCHE SOCIETEIT
VAN
LEVENSVERZEKERING,

opgerigt in den jare 1807 te Amsterdam,

gaat, blijkens de Tarieven, verkrijgbaar ten KANTORE der DIRECTIE en bij H.H. CORRESPONDENTEN, **CONTRACTEN VAN LEVENSVERZEKERING** van onderscheiden aard aan; — verzekert **WEDUWEN en WEEZEN-PENSIOENEN;** — en geeft **Lijfrente-brieven** uit, zoowel dadelijk ingaande als uitgestelde.

De Directeur,
P. LANGERHUIZEN,
Heerengracht, tusschen het Koningsplein en de Vijzelstraat, No. 83.

CORRESPONDENT te *ASSEN*, de heer **E. A. SMIDT.**

Veemarkt.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente Vries brengen bij dezen ter kennis van de belanghebbenden, dat er jaarlijks te Vries eene

VEEMARKT

zal worden gehouden, op den **eersten Woensdag** in de maand Junij; invallende dit jaar ***OP WOENSDAG DEN 6 JUNIJ.***

Zullende er hoegenaamd geen **STEDEGELD** nog van **kramen** nog van **vee** gevorderd worden.

Vries den 15 Mei 1855.

Burgemeester en Wethouders voornd.,
J. L. HOMAN.
R. HOMAN.

Er worden gevraagd

eenige honderden **DENNEN-, SPAREN- of BEUKEN PALEN**, lang 7 Ned. ellen, onder 17 en boven 13 Ned. duimen dik. Die al de benoodigde palen of een gedeelte daarvan wenschen te leveren, gelieven daarvan ten spoedigste bij franco brieven aan den Uitgever dezer Courant kennis te geven, met opgave van den prijs per paal aan het vaarwater of wel bij het hout, met vermelding in het laatste geval, waar zich het hout bevindt.

Boeldag te Rolde,

op ZATURDAG den 19 Mei 1855,

des voordemiddags te 10 uur, ten huize van BASTIAAN HAANGE, van **2 PAARDEN, 7 KOEIJEN, 2 WAGENS, CHIFFONNIÈRE, BEDDEN met Toebehooren, 2 KLOKKEN, TOONBANK en WINKELGEREEDSCHAPPEN**, benevens allerlei **HUISRAAD.**

H. H. VAN LIER.

De Notaris HEPPENER te Borger, zal ten verzoeke van ROELOF LEITING te Drouwen, C. s.,

OP ZATURDAG DEN 19 MEI AANSTAANDE
des morgens 10 uren,

te Borger, ten huize van den Kastelein JAN CHRISTOFFERS aldaar, *PUBLIEK VERKOOPEN:*

Eene Keuterij,

staande en gelegen te Drouwen, gemeente Borger, bestaande uit **BEHUIZINGE** te Drouwen en daarbij behoorende **BOUW-, HOOI-, WEIDELANDEN en VELDGRONDEN**, zooals dezelve thans bewoond en gebruikt wordt door voornoemden ROELOF LEITING.

Borger, 6 Mei 1855.

J. HEPPENER, Notaris.

De Notaris HEPPENER te Borger, zal ten verzoeke van de Erven HARM JANS HEPPING aldaar,

OP VRIJDAG DEN 18 MEI 1855,
des morgens 10 uren,

ten huize van den Kastelein JAN CHRISTOFFERS te Borger, *PUBLIEK VERKOOPEN:*

Eene Boerenplaats,

bestaande uit eene **beste BOEREN WONING** aan de straat te Borger, met de daarbij behoorende **BOUW-, HOOI- en WEIDELANDEN, VEEN en VELDGRONDEN**, alles te Borger gelegen, en zooals dezelve bewoond en gebruikt wordt door den landbouwer GERRIT DALING aldaar.

Borger, 6 Mei 1855.

J. HEPPENER, Notaris.

Slijm- en Maagpillen.

Deze Pillen, die sints vele jaren met het **b e s t e g e v o l g** tegen de **Slijm-** en als **Maagversterkend** gebruikt worden, door hare zachte werking de spijsvertering zeer bevorderen, bijzonder goed tegen de GAL en zeer ZACHT LAXEREND zijn, zijn tegen 32½ cent het Doosje, met berigt van het gebruik, verkrijgbaar door tusschenkomst van de Heeren:

Assen.	H. P. A. VAN GORCUM.	Veendam.	S. SAVENIJE.
Hoogeveen.	C. H. RADIJS.	Wildervank.	T. VAN HALTEREN.
Koevorden.	J. SAVENIJE.	Steenwijk.	H. SPANJAARD.
Martenshoek.	B. BROERKEN.		

BURGERLIJKE STAND.

HOOGEVEEN, 6—13 Mei. *Ondertr.* H. Faas met C. W. J. Warners; J. van der Veen met J. ten Brink; J. Scholtemeijrr met H. Stoter; M. Mastenbroek met H. Germanus; H. Wierbosch met A. Ooms; J. M. Pol met A. Koelink; J. Mooij met A. Boer. — *Geh.* H. Klunder met A. Bork; H. Stoter met J. Veldman; H. Mol met H. Mol; J. Kleijne met P. Strijker; J. van der Haar met H. Thalen. — *Bev.* M. Smit, geb. Meinders, van d., E. Everts, van z.; G. Kok, geb. Bisschop, van d.; K. Pol, heb. Kraak, van z., H. Everts, geb. Koops, van d.; H. Weemstra, geb. Ham, van z. — *Overl.* J. B. Nijmeijer, ongeh. ruim 67 j.; A. A. Winkel, ml., echtgen. van D. H. Kattouw, ruim 66 j.

COEVORDEN, 6—13 Mei. *Ondertr.* J. Grobbe en T. Rozeboom. — *Geh.* J. Reinink en H. Blaauwgeerts; H. Notting en H. van der Hulst. — *Bev.* A. Eichner, geb. van der Veen, van d.

MEPPEL, 4—11 Mei. *Ondertr.* J. Snijder met H. Prins; J. Schummelketel met C. A. Schummelketel. — *Geh.* W. Smit met A. Donker; G. Dikkers met A. Steenbergen; A. Ramhorst met R. Boerenkamp; J. van Veen met M. Hartsuiker; H. Geskus met A. Soppe. — *Bev.* Geene. — *Overl.* M. Goldsteen, 14 j. en 11 m., vrl.; H. Goldsteen, 17 j., ml.; M. H. Goldsteen, 51 j., echtgenoot van R. Zilverberg. Voorts zijn aangegeven twee levenlooze kinderen van het vr. geslacht.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 15 Mei.

Tarwe, Jarige	70	N.pd.	*f*	—.—
„ N. Oml.	70	„	„	12.60
dito.	72	„	„	13.30
„ „ Old.	70	„	„	12.30
„ „ „	72	„	„	13.00
Rogge, N. Inl.	64	„	„	8.75
„ „ „	66	„	„	9.15
„ „ „	68	„	„	9.55
Haver. N. dikke	40	„	„	4.05
„ „	42	„	„	4.25
„ Voer	36	„	„	3.65
„ „	40	„	„	4.05
„ Zwarte	36	„	„	3.60
„ „	40	„	„	4.00
Garst, N. wint.	54	„	„	5.35
„ „ „	56	„	„	5.65
„ „ zomer	56	„	„	0.—
„ „ knob.	60	„	„	6.00

Boekweit, zand	64	N.pd.	*f*		7.90
„ „	66	„	„		8.30
„ veen	64	„	„		7.50
„ „	66	„	„		7.90
Paardeboonen. .		*f*	7.75	à	8.25
Groene Erwten.		„	—.—	à	—.—
Graauwe „		„	0.00	à	00.00
Koolzaad . . .		*f*	00.00	à	00.00
Gort, grove .		„	9.50	à	9.75
Gort, parel ,		„	13.00	à	13.50
Olie, raap per vat			48.50	à	—.—
Raapkoeken				à	—.—
Lijnkoeken			—.—	à	—.—
Boter ¼ ton. . . .			—.—	à	—.—
Boter ⅛ „				à	—.—

De handel in Granen was heden over 't geheel in eene willige stemming. — Tarwe vooral in de beste soorten 50 a 60 c. hooger verkocht. — Rogge mede 40 c. en Boekweit 20 c. hooger afgaande. — Gerst mede wel zoo aangenaam. Haver tot ruim vorige prijzen verkocht. — Boonen goed gevraagd en iets hooger te plaatsen.

STEENWIJK, 14 Mei. Rogge *f* 8,75 a *f* 9,50. — Boekweit *f* „— a *f* „—. — Boter per ⅛ ton *f* 20.00 a *f* —,—.

ZWOLLE, 11 Mei. Tarwe *f* 13,87⁵ a *f* 12,00. — Rogge *f* 10,00 a *f* 8,57⁵. — Boekweit *f* 9,00 a *f* 7,75. — Aardappelen *f* 3,50 a *f* 2,50. — Boter per ⅛ ton *f* 20,00 a *f* 19,50; per ℔ *f* 0,90 a *f* 0,82⁵.

OLDEMARKT, 12 Mei. Boter ¼ v. *f* 41.00 a 00.00.

NOORDWOLDE, 10 Mei. Rogge *f* 9,10 a *f* 9,70.— Boter per N. ℔ *f* 0.88 a *f* 0.94.

HEERENVEEN, 12 Mei. Rogge *f* 9.50. Boter p. ¼ v. *f* 41.50.

AMSTERDAM, 14 Mei. TARWE. Poolsche en witte Inl. goed prijshoudend, roode hooger, bij partij: 127, 128 ℔ bonte Poolsche *f* 485, 490; 127, 128 ℔ jarige dito *f* 495, 498; 133 ℔ Zweedsche *f* 460; 129 ℔ Pommer *f* 425; 126, 127 ℔ Vriesche *f* 420, 425; 128 ℔ dito *f* 425; 125 ℔ dito *f* 390. — ROGGE met veel handel, voor uitvoer en consumtie tot hooger prijzen; 120 ℔ oude Pruissische *f* 322; 122, 123, 125 ℔ Pommer *f* 311, *f* 315, 323; 125 ℔ dito *f* 324; 120 ℔ Zweedsche *f* 305; 120, 122 ℔ Norder *f* 305, 313; 121 ℔ dito *f* 309; 116 ℔ Munstersche *f* 291; 117 ℔ Inlandsche *f* 294, 115, 116 ℔ dito *f* 288, 291.— GARST *f* 5 hooger; 110, 112 ℔ Deensche *f* 210, 216; 108 ℔ fijne Zweedsche *f* 203. — HAVER zonder handel. — BOEKWEIT onveranderd met meer omgang; 118, 119, 121, 122, 125 ℔ Holsteinsche *f* 260, 264, 270, 273, 282; 123 ℔ Amersfoortsche en Nijkerker *f* 283. — ERWTEN. Graauwe werden op ferme prijzen gehouden. Witte gevraagd; van de nog in voorraad zijnde 18 last werd een gedeelte tot *f* 9½ verkocht. Groene ontbreken. — KOOLZAAD bij voorgaanden marktdag £ 1 hooger; op 9 v. Olie in Oct. £ 82½. — LIJNZAAD in een doen; 109 ℔ Gataula *f* 440. — RAAPOLIE dadelijk in een doen, of het Najaar willig; op 6w. *f* 52¼; Vliegend *f* 51; 1o. Sept. en Oct. *f* 47¾, 48; Nov. en Dec. *f* 47¾, ⅞, — LIJNOLIE prijshoudend; op 6w. *f* 39¾; Vliegend *f* 38½, ¾; 1o. Sept. *f* 39¾. — HENNEPOLIE op 6w. *f* 45; Vliegend *f* 44¼. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks *f* 85 a 92. — LIJNKOEKEN per 104 stuks *f* 12½ a 15. — MOUTWIJN *f* 19½ per vat contant zeer stil. — JENEVER 100 % Amst. proef *f* 24 a 24½ per vat contant.

AMSTERDAM, 15 Mei. Rogge *f* 5 bij partij hooger afgegaan. Tarwe blijft vast met veel handel.

Veeprijzen.

GRONINGEN, 15 Mei. Runderen vrij wat ter markt, maar niet veel verkoop, uithoofde van gebrek aan voeder, vroegmelkte van *f* 90 tot *f* 125; vaalmelkte van 15 tot 20 ct. de 5 ons; melkkoeijen niet veel ter markt, en zeer weinig verkoop; kalveren genoegzaam niet aan; schapen met goeden aanvoer, maar zeer weinig verkoop en gedrukte prijzen.

LONDEN, 11 Mei. De voorraad van vee ter markt van heden was over het algemeen matig, daar de vraag echter niet levendig was, was de stemming niet zoo gunstig als maandag jl., hoewel de prijzen nagenoeg geen verandering ondergingen.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 14 *Mei*. 1855.

			GEBLEVEN.
Nederl. W. S.	2½	pct.	62⁷⁄₁₆
„ „	3	„	74¾
„ „	4	„	91⁹⁄₁₆
Amort. Synd.	3½	„	90¼
Handelm.	4½	„	
O. I. Leening	4	„	91½
Aand. Holl. Spoorw.			-
Aand. Rijn Sp.	4½	„	
Haarl. Meer	5	„	
Rusl. Ob. Hope	5	„	102½
Dito 1828/29	5	„	101⅞
Cert. 1831/33	5	„	83
Dito 1840	4	„	76
Dito Stieglitz	4	„	76⅛
Ins. in Assign.	6	„	
Cert. van dito	6	„	

			GEBLEVEN.
Polen. Oblig.	4	pct.	
Spanje. Oblig.	1	„	18[illegible]
Obligatiën	3	„	37[illegible]
Binnenl.	3	„	3[illegible]
Amortisable			
Bewijz. Coup.			4[illegible]
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5	„	
„ „	4	„	
„ Metal.	5	„	60[illegible]
„ „ N.	5	„	72[illegible]
„ „	2½	„	31[illegible]
Belgie, Cert.	2½	„	
Rothschild	2½	„	
Portug., Oblig.	3	„	3[illegible]
„	4		
Amerika Bank-Act.			

DE VERTELLER ENZ.

De Arbeid.

Terwijl de boer, zegt Emile Souvestre, aan zijn stukje lands gebonden, voor ieder het dagelijksch brood bereidt, weeft ver van hem de arbeider in de stad de stof, met welke hij zich kleeden zal; de bergwerker zoekt in onderaardsche gangen het ijzer voor zijn ploeg, de soldaat verdedigt hem tegen de vreemden; de regter waakt opdat de wet zijn akker bescherme; de staatsman regelt de betrekkingen van zijn bijzonder belang, met dat van het algemeen; de koopman houdt zich bezig om zijne voortbrengselen tegen die van vreemde landen in te ruilen; de geleerden en kunstenaars voegen iederen dag een paar rossen bij het ideale span, hetwelk de zinnelijke wereld voorttrekt, gelijk de stoom de reusachtige massa's op onze spoorwegen! Zoo verbindt zich, zoo ondersteunt zich wederkeerig alles; de arbeid van iederen enkelen brengt hem en allen voordeel aan, eene stilzwijgende overeenkomst heeft het werk onder de verschillende deelen der maatschappij verdeeld. Zijn bij deze verdeeling fouten begaan, hebben zekere kundigheden niet de beste bestemming, dan verdwijnt toch het gebrekkige van het enkele, in dezen verheven geest van het geheel. De minst bedeelde in deze verbroedering heeft zijn rol, zijn arbeid, zijn doel; ieder is iets in het geheel. — Voor den mensch in den natuurstaat is alles geheel anders. Hij staat alleen, zonder hulp, en moet tegen allen zijn opgewassen. De schepping is zijn eigendom; maar hij vindt in dezelve even dikwerf hinderpalen als hulp. Hij moet dezen tegenstand alleen breken met de krachten, die God hem gegeven heeft; hij kan op geene andere hulp rekenen, dan op die welke hem gelegenheid of toeval verleenen. Niemand oogst, werkt, strijdt of denkt voor hem; hij is voor niemand iets! Hij is eene eenheid, door het cijfer zijner bijzondere krachten verveelvoudigd, terwijl de beschaafde mensch eene eenheid is, verveelvoudigd door de krachten der gansche maatschappij.

ALLERLEI.

Een lief naaistertje komt in de maneschijn van hare Tante te Scheveningen en loopt met snellen tred naar de residentie. Een snorbaard in burgerkleeding loopt haar na, haalt haar in, schiet haar op zij en wil haar een arm geven, fluisterende: „ik ben Baron . . . ." Het olijke meisje kijkt hem even aan en zegt: „ach, ik ken u wel! Gij zijt meesterknecht bij den schoenmaker . . . . . kom morgen liever eens aan, want mijn broeder klaagt verschrikkelijk over de laarzen, die hem veel te naauw zijn." De Baron zat een uur later bij een glaasje Beijersch.

Mijnheer de arrondissements-ijker! ik kom met een verzoek: „'s Avonds zit ik altijd in het bierhuis bij Berend Zuur en betaal even voor twaalvenf 10, 11 à 12 halfjes schiedams. Nu weet ik secuur, dat ik er maar acht kan verdragen en om de zaak in 't klare te brengen, verzoek ik u, mij te ijken. Ik kan, mijn inhoud officieel kennende, Zuur des noods geregtelijk vervolgen."

Een jong dichter met een vervaarlijken haardos, sm[illegible] fantaisie petje, gruwelijke snorren, wilde bakkebaarden, een geduchten kinbaard, een lossen halsdoek, een wijde [illegible]letot, een spanbroek, groote rijlaarsen, een karwats in [illegible] hand, eene duitsche pijp in den zak en eene cigaar in [illegible] mond, betrapt de Muzen in een lief prieeltje. Deze [illegible] hem verwonderd aan, waarop hij vraagt: „raad eens [illegible] ik ben?" Een rijknecht. „Mis!" Een veldwachter. „[illegible] Een turf-baggelaar. „Mis!" Opzigter in een dieren[illegible] „Mis!" „Wel nu, wie zijt gij dan?" „Uw zoon, da[illegible]

Een Madridsch hardlooper had onlangs eene weddens[illegible] aangegaan, dat hij het beste paard zoude doodloopen. [illegible] weddenschap werd aangenomen. De uitvoering had [illegible] in het Hipprodrome te Madrid, maar reeds bij den 5[illegible] rid om den circus zonk de hardlooper bewusteloos [illegible] Deze mislukte poging ontmoedigde den overwonnene [illegible] hij ging eene nieuwe weddenschap aan en stelde 10[illegible] als borgtogt. Dit maal was hij gelukkiger, hij bleef [illegible] over een Andalusischen harddraver overwinnaar, da[illegible] paard na den 87sten rid dood neerstortte. Elke rid i[illegible] circus bedraagt 1270 voet, welke de hardlooper in 5 [illegible] tier 87 maal aflegde dus meer dan 6 Spaansche mijlen [illegible] overwinnaar liep, nadat hij overwinnaar was gebleven, [illegible] vijfmaal om den circus en danste vervolgens nog [illegible] grootste gemak la Jota, onder den luiden bijval [illegible] schouwers.

GEDRUKT BIJ GRATAMA TE ASSEN.

BEDENKINGEN

OVER DE RIGTING

VAN DEN

SPOORWEG

IN

FRIESLAND, GRONINGEN EN DRENTHE

DOOR

Mr. L. OLDENHUIS GRATAMA.

ASSEN,

Ter Prov. Drentsche en Asser Courant-drukkerij.

1855.

Eendragt maakt magt.

BEDENKINGEN

OVER DE RIGTING VAN DEN SPOORWEG IN Friesland, Groningen en Drenthe.

DOOR

Mr. L. OLDENHUIS GRATAMA.

Bij besluit van 24 Maart 1855 no. 139 1e Afd. B, is voorloopige concessie verleend aan de heeren *C. S. Sixma* baron *van Heemstra* c. s. tot den aanleg en exploictatie van eenen spoorweg van de haven van Harlingen, over of langs Franeker, Leeuwarden, Meppel, Zwolle, Almelo tot de Hannoversche grenzen in de rigting van Rheine, met eene lijn van Leeuwarden naar Groningen, met toekenning van voorkeur voor den aanleg van een spoorweg van Groningen naar de Hannoversche grenzen in de rigting van Leer.

Dat besluit is nog niet in zijn geheel medegedeeld, alleen komen daarvan uittreksels voor in de dagbladen, die het mededeelen of beoordeelen.

Zooveel schijnt te blijken, dat de lijn van Leeuwarden op Heerenveen en Meppel zal loopen, dat Assen en grootendeels Drenthe worden voorbijgegaan en dat Groningen niet als hoofdpunt, maar slechts als in 't ver[illegible]ing komt.

Wij leven in een tijd, waarin het belang van allen door allen mag worden beoordeeld, en ik heb mij daarom opgewekt gevoeld, om eenige bedenkingen in 't midden te brengen, ten betooge dat in de provinciën Friesland, Groningen en Drenthe, èn in 't belang van den Staat, èn in 't belang der ingezetenen, èn in 't belang van de spoorwegonderneming zelve, die lijn eenigzins anders dient te worden gelegd.

Ik stel daartoe twee groote beginselen op den voorgrond:

1°. Bij het bepalen van de rigting van een' spoorweg moet alle denkbeeld van provincialisme verre zijn; alleen het algemeene belang van den Staat, van allen en van de onderneming moet op den voorgrond staan; trouwens, het provincialisme, die kanker van ons Vaderland in vroegere eeuwen, moet worden tegengegaan; de provinciën zijn in den geest der Grondwet niets dan verdeelingen van het rijk in vakken, om de regering mogelijk te maken; de Regering werkt ook, blijkens vele heilzame regeringsmaatregelen, zeer teregt het provinci-

alisme tegen; — genoeg om aan te toonen, dat een spoorweg niet moet gelegd worden in eene rigting die een gedeelte van het rijk, tegen den natuurlijken afstand of afstand naar hemelsbreedte en tegen de billijkheid bevoordeelt en andere gedeelten verwaarloost.

2°. Spoorwegen zijn als 't ware communicatie-stroomen, die alle andere communicatie-middelen opnemen; rivieren, kanalen, straatwegen worden aan de spoorwegen cijnsbaar, met andere woorden, indien eenmaal een spoorweg in eene streek ligt, dan worden stoombooten, diligences, vrachtwagens, vrachtschepen, marktschepen en particuliere vervoermiddelen en wegen naar den spoorweg gerigt.

Spoorwegen moeten dus zoodanig gelegd worden, dat ze, zooveel mogelijk, aan het doel, de bekorting van alle afstanden, kunnen beantwoorden en alle communicatiemiddelen gemakkelijk kunnen opnemen, althans, dat geene rigting tegen den natuurlijken afstand of afstand naar hemelsbreedte dit verhindert.

Deze beide beginselen neem ik als axiomata aan, alsmede de volgende stellingen:

In de provinciën Friesland, Groningen en Drenthe zal nimmer meer dan een spoorweg in eene noordelijke rigting bestaan kunnen.

Dit is van te voren na te gaan, en de ondervinding in ons Vaderland bevestigt het, wanneer wij denken aan de Hollandsche- en Rijn-spoorwegen.

Wanneer eenmaal de spoorweg in de rigting bij de provisionneele concessie aangewezen, gelegd mogt zijn' dan komt er dus geen tweede in die rigting.

Ook daarom is het van belang de lijn zoo te leggen, dat alle deelen des rijks, uitmakende de drie provinciën, zooveel mogelijk nut van den spoorweg kunnen hebben, en dat wederkeerig de spoorweg zooveel mogelijk nut hebbe van al de deelen des rijks, in de drie provinciën vervat.

Ik geloof dat ook deze stellingen onbetwistbaar zijn.

De regering heeft het regt om voor spoorwegen concessie te verleenen; zij kan die dus ook weigeren of onder voorwaarden toestaan, en moet dat regt gebruiken, om een spoorweg doelmatig en, zooveel mogelijk, voor den geheelen Staat en voor alle ingezetenen nuttig te doen zijn, en aan 't doel te doen beantwoorden.

Het spreekt wel van zelve, dat de regering de zaak dikwijls uit geheel andere oogpunten moet beschouwen als de concessionarissen; grond genoeg voor de regering om de zaak met de uiterste bedachtzaamheid te behandelen, en geene concessie te verleenen, waarbij het Staatsbelang en dat der ingezetenen niet, zoo veel als mogelijk is, wordt bevorderd.

Alle deze beginselen en stellingen in toepassing brengende, dan is de rigting van den spoorweg in de drie provinciën gemakkelijk aan te wijzen.

De lijn moet loopen van Meppel noordwaarts en in eene eenigzins oostelijke rigting naar het middenpunt van eene denkbeeldige lijn getrokken uit de westelijke kust van Friesland bij het dorp Makkum naar de oostelijke grens des Rijks bij de vesting Bourtange, welk middenpunt ongeveer valt onder het Friesche dorp Haule; van dat middenpunt moet de lijn zich in twee armen scheiden, waarvan de een naar Leeuwarden en de andere naar Groningen gaat.

De spoorweg van Meppel naar Leeuwarden en Harlingen en Groningen gaat dan in den form van eene eenigzins naar de regterhand overhellende Y, waar Leeuwarden en Groningen bovenaan en Meppel onder aan liggen, en waarvan het middenpunt valt ongeveer te Haule, in dezer voege:

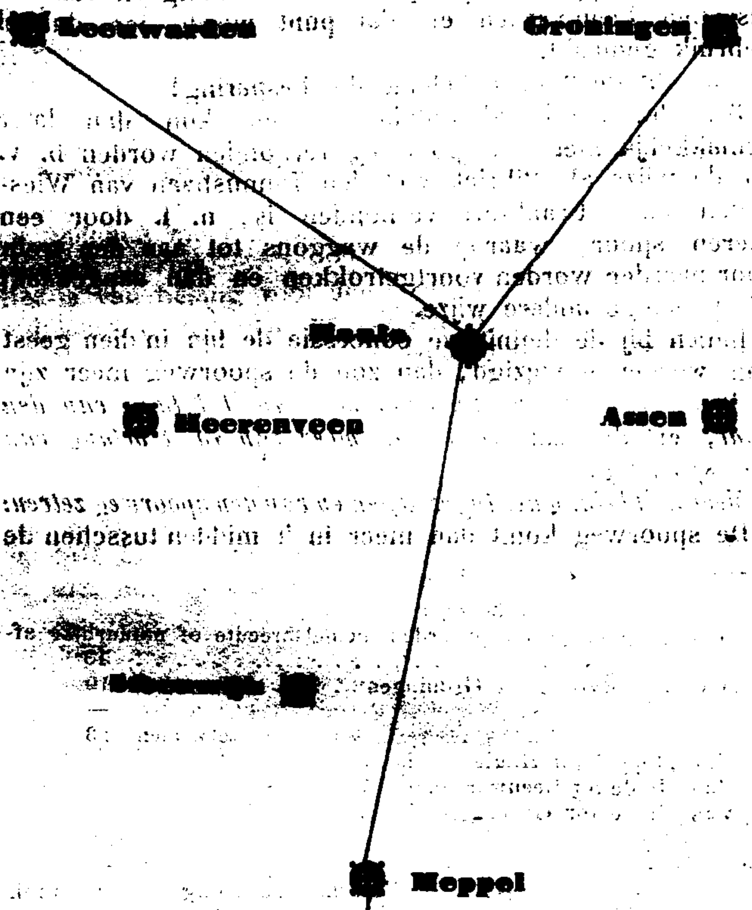

Deze rigting beveelt zich aan uit verschillende oogpunten:

1°. ze is in overeenstemming met de door ons op den voorgrond gestelde beginselen en onwederlegbare stellingen;

2°. de lijnen loopen grootendeels over gronden van minder innerlijke waarde, terwijl de provisionneel geconcessionneerde lijnen het geheele westerkwartier van Groningen en de streek ten zuiden van Leeuwarden, twelk kostbaar kleiland is, doorsnijden: er zal dus eene aanmerkelijke som op de onteigening kunnen bespaard worden!

3°. er wordt, naar mijne berekening, die alleen bewerkstelligd is met den passer op de gewone kaarten ruim twee uur spoor zoo niet meer uitgewonnen! (†) hetgeen de lijn tusschen Leeuwarden en Meppel langer wordt, wordt rijkelijk uitgewonnen op de communicatie tusschen Leeuwarden en Groningen: van de einden spoor tusschen Meppel en het punt van scheiding en van dat tusschen Leeuwarden en dat punt wordt een dubbel gebruik gemaakt.

Ook dit geeft eene belangrijke besparing!

3°. de regerings-hoofdplaats Assen kon dan later gemakkelijk met den spoorweg verbonden worden b. v. op de wijze als Bibrich met den Taunusbaan van Wiesbaden naar Frankfort verbonden is, n. l. door een ijzeren spoor, waarop de waggons tot aan den trein door paarden worden voortgetrokken en dan aangehaakt of op eenige andere wijze.

Indien bij de definitieve concessie de lijn in dien geest kon worden gewijzigd, dan zou de spoorweg meer zijn *in 't belang der ingezetenen*, *meer in 't belang van den staat*, en dan zal *het terrein meer zijn in 't belang van den spoorweg.*

Meer in 't belang der ingezetenen en van den spoorweg zelven: De spoorweg komt dan meer in 't midden tusschen de

---

(†) Zie hier die berekening:

Van Meppel tot Leeuwarden hemelsbreedte of natuurlijke afstand, uren gaans 13
Van Leeuwarden tot Groningen 10

te zamen 23

Van Meppel tot Haule	is	8
Van Haule tot Leeuwarden	is	7
Van Haule tot Groningen	is	6
		21

Verschil voordeelig 2 uren gaans. Bij nameting valt het altijd voordeeliger uit, want de berekening is ruim genomen. Ook is het voordeel grooter omdat volgens de provisionneel geconcessionneerde lijn Heerenveen wordt aangedaan, en dit, volgens de kaarten, niet ligt onder de regte lijn van af Meppel op Leeuwarden.

westelijke kust en de oostelijke grens van het rijk op dit punt en is dan meer in staat om alle andere communicatie-middelen op te nemen, om meer nut te doen voor zooveel mogelijk ingezetenen; — alzoo wordt de mogelijkheid geboren om den spoorweg de meest mogelijke inkomsten te doen hebben.

Ook op dit punt is het waar: „eendragt maakt magt," wil men voor de drie noordelijke provincien een spoorweg daarstellen en onderhouden, dan moeten de krachten niet verdeeld worden.

Op de voorgestelde wijze wordt de omweg vermeden, dien het vervoer van Groningen naar Meppel, Zwolle en verder over Leeuwarden zou moeten maken, en worden geene onbillijkheden begaan.

Het hoofddoel der onderneming, een spoorweg — zoo het schijnt — van Harlingen op Rheine, wordt in niets verhinderd of belet, alleen wordt nevens dat doel, mogelijkheid tot meer vervoer gegeven, 't geen de spoorweg wel noodig zal hebben, en wordt de zaak eene nog meer vaderlandsche onderneming.

Meer in 't belang van den staat:

Wanneer aangetoond is, dat de spoorweg meer in 't belang van de ingezetenen op de voorgestelde wijze zou kunnen gelegd worden, dan is ook aangetoond, dat daardoor het staatsbelang meer bevorderd wordt; maar redenen meer bijzonder het staatsbelang betreffende komen hierbij.

Het is van belang voor den staat dat de drie regeringshoofdplaatsen der drie provincien op de kortste wijze met de residentie en de hoofdstad door een spoorweg worden verbonden.

Naar ons voorstel komt deze spoorweg-verbinding te eeniger tijd op eene wijze, die niet strijdt met maar in overeenstemming is met den natuurlijken afstand.

De staat heeft daarbij groot belang, onder anderen:

a. met het brievenvervoer;

b. met het vervoer van materieel voor de ambtenaren en voor de administratie;

c. met het vervoer van geld van de betaalmeesterschappen, van militairen en gevangenen.

d. met het vervoer van ambtenaren en hunne goederen bij inspectie, bij verplaatsing of benoeming, vooral met het oog op de tarieven van reiskosten;

e. in zoovele gevallen, — en die kunnen er zeer vele zijn — waarin de Regering er belang bij heeft om spoedig ambtenaren in de provinciale hoofdplaatsen te zenden of in de residentie te ontbieden.

f. bij onverhoopte groote volksrampen, waarbij toch alles ligtelijk van de provinciale hoofdplaatsen moet uitgaan.

g. Uit diezelfde beginselen, waarom de Regering telegraaflijnen op de Provinciale hoofdplaatsen aanlegt.

Op deze wijze zou de spoorweg veel in belangrijkheid winnen; — het eenige belangrijke punt van verandering zou zijn dat ze Heerenveen niet aandoet, echter komt Heerenveen nagenoeg even digt bij den spoorweg als Assen en zou ook hierin later voorzien kunnen worden.

Mogten er redenen kunnen worden bevonden om de lijn van af Meppel tot aan het punt van scheiding niet juist op het aangewezene middenpunt tusschen de westelijke kust en de Oostelijke grens des Rijks aan te leggen, dan hebben de Staat en de spoorweg zelve er meer belang bij dat die lijn over die lengte meer oost- dan westwaarts van dat middenpunt kome; 1o. omdat het spoorwegverkeer en al het materiële en intellectuële voordeel, 't welk ontstaat tusschen de westkust en de spoorweglijn, als door de zee ten westen begrensd, voor 't vaderland en voor den spoorweg zelven bewaard blijft; 2o. omdat datzelfde spoorwegverkeer en al het materiële en intellectuële voordeel daarvan, 't welk ontstaat tusschen den spoorweg en de oostelijke grens des rijks zich anders ligtelijk zou kunnen verplaatsen op den Hannoverschen spoorweg, die ongeveer op 3 uur afstands van de grenzen in eene zuidoostelijke rigting loopt, en integendeel het zooveel mogelijk verleggen van de lijn naar het oosten, — behoudens de gestelde beginselen — veel verkeer voor 't vaderland kan behouden en zelfs van Hannover trekken; 3o. de verbinding van Assen met den spoorweg wordt dan gemakkelijker en minder kostbaar, 't geen, zoo als aangetoond, uit het oogpunt der Regering van dringend belang is.

Op de voorgestelde wijze zullen de lijnen ten noorden van Meppel en hare beide zijtakken bijna overal even- ver van de zee en van de grenzen des lands verwijderd zijn, en zijn dus bijna alle deelen des Rijks in de drie provincien, met in achtneming van hunne ligging even- ver van den spoorweg (*).

De spoorweggemeenschap van ons vaderland met Bremen, Hamburg, Noordelijk Duitschland, Denemarken en Rusland over Groningen is ook waarlijk meer in 't belang van 't Vaderland dan over Rheine; — dat spoorwegverkeer en die communicatie worden dan langer in 't vaderland behouden: de aansluiting bij Leer kan ook beter met den Rijn-spoorweg concurreren dan die bij Rheine:

(*) Wanneer men de eene punt van den passer op 't aangewezen middenpunt zet dan zal men bevinden dat er geen beter middenpunt kan worden gevonden en dat de drie daaruit gaande sporen als zoovele stralen van den cirkel al het terrein op eene billijke wijze zoo digt mogelijk bij den spoorweg brengen.

België, heeft slechts eene aansluiting, en wij zouden dan drie krijgen!

De concessionnarissen schijnen wel het plan te hebben om ook over Groningen bij Leer aan het Duitsche spoorwegnet aan te sluiten, maar ik vraag: 1o wordt dit niet meer op den achtergrond gesteld? en 2o. indien het waar is, dat reeds de Rijnspoorweg de mededinging vreest, van de aansluiting bij Rheine, zal dan dezelfde onderneming, als eenmaal de aansluiting bij Rheine is daargesteld, zich zelve mededinging geven bij Leer?

Ik geloof dat deze gronden van genoeg gewigt zijn, om eene wijziging der definitieve concessie in dien geest te hopen.

Het is hiermede: nu of nooit!

Men houde wel in 't oog, dat op deze wijze van de concessionnaren niets meer maar slechts eene vermindering in hun eigen belang, in 't voordeel der onderneming verlangd wordt.

Men zegge niet: het is te laat, want, indien het geopperde denkbeeld eene verbetering is, dan zou het niet te laat zijn, zelfs al was men met de uitvoertng begonnen, om eene verbetering te doen.

Hoeveel te meer nu, nu er slechts provisionele concessie verleend is, althans volgens de oppervlakkige mededeeling der dagbladen.

De concessionnarissen die het goede willen, kunnen van overtuiging veranderen.

De Regering overtuigd zijnde van de gegrondheid van het in 't middengebragte zou de concessionarissen kunnen overtuigen.

Ook zullen de concessionarissen de Regering nog dikwijls noodig hebben en zou de Regering daarvan overtuigd wordende de voorgestelde wijziging kunnen bedingen.

Het ligt niet op mijn weg te onderzoeken, welke beweegredenen de ondernemers gehad hebben, om de lijn in voegen gedaan aan de regering voor te stellen.

Men kan zich moeijelijk verplaatsen in het groote doel der ondernemers zonder met alle bijzonderheden bekend te zijn, het is ook mogelijk, dat de ondernemers in het nadenken over hunne grootsche onderneming het thans in het midden gebragte niet hebben bedacht, en dan zullen de vaderlandslievende ondernemers zeker gaarne hunne onderneming nog meer ten nutte van 't vaderland inrigten.

Hoe dit is zij, dit is zeker: hoezeer mijn kort woord den schijn moge hebben van te zijn een betoog uit belang, eene *oratio pro domo*, en, hoezeer ik beken, dat de eerste aanleiding daartoe is ontstaan uit het overdenken van het belang van de streek en de gemeen-

te mijner inwoning, welke niet alleen geen deel zouden krijgen aan 't spoorwegverkeer, maar verlies souden lijden in 't geen ze hebben, zoo vlei ik mij echter, dat mijne stellingen en bewijsvoeringen van algemeener belang en strekking zijn, en dat ze den bijval van alle onpartijdigen en van allen, die in eendragt en in de welvaart van 't geheele gemeene vaderland belang stellen, zullen verwerven.

ASSEN, April 1855.